

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petič vrst 1 D, od 10—15 petič vrst 1 D 50 p, večji inserati petič vrst 2 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklicil petič vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni dav. k posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisano in zaščiteno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	...	60—	72—	108—	
3	...	30—	36—	54—	
1	...	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

RUŠČINA.

Kot uvod naj služi kratko poročilo o sklepu ravnateljev srednjih šol na Slovaškem predložiti vladi, da se odstrani iz slovaških srednjih šol kot obilgatni predmet nemščina in uvede na njeno mesto ruščina. To vest so pred kratkim priobčili naši listi, ne da bi ji kdo posvetil posebno pozornost. Razburjeni časi so krivi, da laviramo samo v sedanjosti, misel in skrb za bodočnost pa prepuščamo nji sami. Češ bo že kako, kaj nas briga, kaj bo. Glavno je, da vemo in skrbimo za to, kar je. In zato imamo večkrat tik pred nosom stvari, pa jih ne vidimo, ker so naše oči zastirte z nenavadnimi dogodki, ki jih je polna naša doba.

Če govorimo o ruščini v splošnem, lahko z mirno vestjo abstrahiramo današnjo politično situacijo v Rusiji in panslavistično idejo, ki so jo dogodki že itak prehiteli in vendar nam ostane še važno vprašanje, ki pa žalibog ne vzbuja pri nas nobenega ali pa zelo malo zanimanja, in to je vprašanje ruščine, jezika, ki je sicer še mrtev, ker je bil do novejšega časa politično in večinoma tudi kulturno mrtev ruski narod, ki pa lahko v doglednem času postane — in bo brez dvoma tudi postal — posebno za nas Jugoslovane veliko bolj važen kot marsikateri drug jezik. Za spoznavanje vsake zemlje ali naroda je velikega pomena znanje dotičnega jezika. Pa ne samo v teoretičnem in znanstvenem oziru, marveč tudi v političnem življenju igra znanje tujega jezika eminentno vlogo. Na teoretičnem in znanstvenem polju bi bilo vprašanje ruščine pri nas skoraj ugodno rešeno, zakaj tu zadostuje za naše skromne zahteve nekaj ljudi, ki so večji jezika vsaj toliko, da lahko zasledujejo kulturno življenje ruskega naroda, nudijo javnosti rezultate svojega dela in navržijo tuptam kak prevod iz ruske literature. Te ljudi imamo in v tem oziru smo dosegli v zadnjem času lepe uspehe. Drugačen je položaj, če govorimo o praktičnem pomenu ruskega jezika za nas. Tu leži pred nami bogato polje, kjer imamo na razpolago delavce in orodje, manjka nam samo inicijative in dobre volje in zato je polje prazno in nezasejano.

Kdor misli, da bo Rusija ostala zelena lisa na zemljepisni karti, da

bo ta ogromna, bogata in večinoma neizkoriščana zemlja vedno tako siromašna, osamljena in zaničevana kot je danes, se seveda temeljito moti. Popolnoma neodvisno od političnih dogodkov, pač pa po naravnih zakonih človeškega razvoja bo nastala iz sedanjega ruskega kaosa močna, solidna država, ki bo zavzela v svetovnem koncertu kot gospodarsko najmočnejši faktor odločujoče mesto. Seveda to še ne bo jutri ali pojutrišnjem, marveč to bo rezultat političnega, gospodarskega in kulturnega prerodenja, konec procesa, ki bo trajal nekaj desetletij. S tem pa še ni upravičeno naziranje, češ da nas ruske razmere torej tudi ruski jezik nič ne briga. Ni treba ponavljati, da je politična in najbrž tudi gospodarska bodočnost po vojni nastalih slovanskih držav v Rusiji, to je vprašanje, ki spada v poglavje o zunanji politiki, v našem slučaju nas bolj zanima čisto praktična stran individualnega življenja. Evropa, izvzemši Rusijo, je prenapolnjena. Amerika se boji novih priseljencev in je omejila njihovo število, življenje postaja težko, ker primanjkuje dela, posebno kritičen je položaj inteligence, ki trpi povsod največje pomanjkanje, upanja pa ni, da bi se te razmere zboljšale. V Evropi je nastala nekaka hiperprodukcija inteligence, ki je radi tega danes kot delavna sila faktično najbolj poceni. Tudi v Ameriki se inteligentno delo ceni zelo nizko in kdor je prisiljen ostati vse življenje sključen za pisalo mizo, kdor nima posebne sreče, da ga dogodki ali fortuna iztakne na površje, mu prede slaba pravtako kot pri nas. V istem času ko na treu za inteligentnega delavca ni več prostora, pa producirajo šole, ki so povečini strogo teoretične, nove kadre duševnih delavcev in jih pošiljajo neoborožene v boj za eksistenco.

Če bi nadleževali, pridemo do važnega in zelo kočljivega problema o šolski izobrazbi slohov, ker pa to ni naš namen, se omejimo samo na splošno dostopni in vsakomur razumljivi trditvi, da je naloga vsake šole teoretično pripraviti človeka za praktično življenje. Ti nalogi so se naše šole šele začele približevati in v tem oziru je popolnoma pravilno, da izpodirjajo v šolah moderni

jeziki zastarelo klasično grščino in latinščino. Med modernimi jeziki prevladuje pri nas italijanski in francoski, bolj privatno se pojavlja tujatam tudi angleški. Kaj je s temi jeziki, ali so nam potrebni ali ne? So in niso. Italijanski je potreben, ker je jezik naših neposrednih sosedov, potreben je takorekoč ožjemu krogu naše inteligence, ki ima z italijanskim narodom stike na tem ali onem polju, za širšo javnost je s praktičnega stališča večinoma brez pomena, kajti nihče ne misli o kakem preseljevanju Slovencev v Italijo, kjer se Italijanom primanjkuje prostora in zasluzka. Še ožji je krog onih, ki jim je res potrebno znanje francoščine ali angleščine. Popolnoma drugačna pa je stvar, če govorimo o ruščini, ki je naš slovanski jezik in je takorekoč temelj vseh drugih slovanskih jezikov. Od znanja ruskega jezika bi imela naša mladina veliko korist. Po končanih študijah bi ji bilo odprto široko polje za realiziranje svojega znanja v praktičnem življenju. Ne smemo pozabiti, da je Rusija edina država v Evropi, kjer je veliko pomanjkanje inteligence in da je nasprotna trditev — če primerjamo Rusijo z drugimi državami — popolnoma neutemeljena. Če pomislimo, koliko bo ona rabila inženirjev, zdravnikov, pedagogov in drugih inteligentnih moči, kadar se v njej zopet začne normalno življenje, potem nam postane jasno, zakaj se drugi narodi kot n. pr. češki in nemški, že sedaj prav pridno pripravljajo za bodočnost.

Razumljivo bi bilo, da to vprašanje ne vzbuja pri nas nobenega zanimanja, če bi ne imeli tako ugodne prilike kot jo faktično imamo. Med rusko emigracijo je mnogo pedagogov po poklicu, večina njih se je naučilo toliko slovenščine, da bi za šolski pouk rusčine popolnoma zadostovalo. Ti ljudje so večkrat prisiljeni iskati si zasluzka z neproduktivnim manualnim delom in brez dvoma bi se z veseljem poprijeli za nje bolj primerne, za našo javnost pa bolj koristnega dela. Z druge strani pa bi ta korak z odgovarjajočim komentarjem prav gotovo našel razumevanje pri večini naše srednješolske mladine. Trud, ki ga potrebuje pri tem Slovenec, kot za vse jezike najbolj sposoben, je tako minimalen, da bi poučevanje ruščine

niti ne vplivalo na program srednješolskega pouka. In končno, če tudi abstrahiramo vse omenjene koristi, ki bi jih brezdvomno imela naša mladina od znanja ruščine, nam preostaja še vedno trditev, da je velika verjetnost, da bo ruski jezik s časom izpodrinil marsikateri drug jezik, ki igra danes na svetu važno vlogo.

Vse to je seveda le v glavnih potezih izražena misel, ki je vredna, da si jo merodajni faktorji ogledajo malo bolj natančno.

SLOVENSKI FAŠISTI.

V Trstu, 7. jan.

Nedavno je »Slovenski Narod« priobčil dopis o slovenskem fašizmu na Primorskem. Stvar je zadel v živo, zlasti z ozirom na fakt, da slovenska Juljska Benečija o tem sramotnem pojavu v javnosti molči, mesto da bi ga pobijala kakor zasluzi.

Med Slovenci imajo fašisti pristaše v onih krogih, ki so demoralizaciji najbližji in ki so obremenjeni z neštevilnimi gredi nedavne prošlosti. Fašisti so na priliko postali nekateri krčmarji, neregularni trgovci, župani in bivši gerenti. Zlasti slednji so od upravnih razmer strahno odvisni. Kako tudi ne! Občinske aprovizacije so do nedavno imenitno nesle in upravljalcem se je pogreznila v zasebni žepek marsikatera lira.

Fašisti so dalje postali ljudje brez posla in taki, ki se nikoli niso stali na trdni podlagi neomahljivosti.

Taki tiči so bili svojčas najboljše agitatorji za avstrijsko vojno posojila. Evakuacija gotovih krajev jih je med vojno nesla po svetu, kjer so se naučili posebne obrti, prodajanja lastnega značaja. Tako je začelo njih propadanje. Domov so se vrnili kot nalašč pripravljeni za dobo, ki je nastopila. Najprej so se pod raznimi pretevezami vdinjali okupacijskim oblastim, ko se je pa fašizem povzpnil na vrhunec, so se zapisali Mussolinijevi tajni milici.

Vprašanje fašizma potemtakem ni postranski problem, temveč vprašanje načelne važnosti. Od njega je v veliki meri odvisna bodočnost jugoslovenskega ljudstva v Juljski Benečiji.

Kot že rečeno, se fašisti rekrutirajo iz najmanj zanesljivih in najmanj vrednih, moralčno vsestransko omajanih elementov ter obso-

razenih značajev. Njih vodi na motovozu čas kakor se izpreminja sproti. Zato jih je treba ne le prezirati in omalovaževati, marveč po možnosti naravnost iztrebiti iz narodove sredice, kajti oni so one opasne klike, ki lahko okaziijo in upropastiijo ves narod.

Razvoj in obstoj vsakega naroda določa moralna sila ljudstva in lastnosti, ki iz te sile izhajajo. Vsled tega moramo značajnost dandanes čislati višje nego kdaj prej. Zgodovina pozneje nam bo lahko pokazala, da svet ni fašistovski, nego od značajnih ljudi. Fašizem pojde mimo našega ljudstva kot zlo, ki se mu nismo mogli docela izogniti. In kadar se razmere izčistijo, pride do obračuna tudi z onimi, ki igrajo danes na polju demoralizacije slovenskega v Juljski Benečiji poglavito vlogo!

Asimilacijska strategija.

V Gorici, 8. januarja.

Strategični načrt za asimilacijo slovenskega življa v Juljski Benečiji je dovršen in razpoložen na vlogled tudi javnosti. Juljska Benečija je razdeljena na tri upravne jedinice. Goriska je priključena k Vidnu, Trst je spojen z zaledem od Postojne do gorške in istrske upravne meje. Istra pa je zopet upravno telo zase s Puljem na čelu.

Razlogi, ki so vodili sedanjo rimsko vladu pri preureditvi novih pokrajin so bili politično — asimilacijskega značaja. Gospodarske momente Trsta in Gorice je gospod Mussolini pustil in nemar in upošteval samo moment »slovenske nevarnosti«, kakor imenujejo Italijani polmilijsko število duš našega naroda v teh krajih.

Rimski vladni krogi so torej poskrbeli za to, da bodo Goričani v upravnih zadevah posledje romali v Vidnu. Postojničani, Sežanci in deloma še Komeneci v Trst, Istrani pa v Pulj. Pulj je hotel Mussolini še zlasti rehabilitirati: kajti propast mesta kot vojne luke je bilo treba nekako popraviti, kar se je zgodilo sedaj s povzdignjenjem Pulja na upravno stopnjo Trsta in Vidna.

Na videz smo torej sedaj razkosani, razmesarjeni, predani upravnemu volku na milost in nemilost njegove požrečnosti. Toda v resnici

K. Makuszynski:

Zgodba iz raja.

Tistega dne se je zgodilo to, ko je dobri Bog ustvaril žensko. Nesreča je bila ta, da Stvarnik tistega dne ni mogel vprašati nikogar starejšega za svet. Kaj hočemo! Tudi geni in bogovi imajo svoje čase slabosti, ki se jih pozneje sramujejo, ko jim strokovnjaška kritika dokaže nedoslednost pri delu.

Radovednost v raju je bila velika. Angeli in rajski živali so kukale oprezno izza grmovja in videle, da dela dobri Bog nekaj novega. Ves dan je sedel ob reki v blatu in ga mesil. Kar naprej je popravljal in prenarejal, pa mu le ni šlo izpod roke.

Slednjič se mu je vendar posrečilo napraviti neokusen in surov lik, ki ni bil podoben nikomur. Postavil ga je pokoncu in podprl z dvema palicama, da se na soncu posuši. Nato si je skrbno umil dobrodelne roke, jih natrl s pomaračnim listjem, da uniči neprijetni vonj po rečnem blatu, in odšel k obedu.

Zena je kazala soncu svoje zobe in začelo je puhleti iz nje. Krog nje pa je neprijetno vonjalo po gnilem listju in poginulih rajskih žabah.

Ko je dobri Bog sedel na oblak in se dvigal počasi proti nebu, so se pričele zbirati z vseh strani rajске zveri.

Pricapljal je stari požeruh, krokodil, pomolil radi vročine svoj jezik in začel poredno namižkujoč z ostalimi ogledovati novi stvar. Pri tem pa se mu je na obrazu zrcalila idijotska zloba.

S popolnoma neparlamentarnim hropom je pridrvelo krldelo več ali manj kosmatih opic. Bojazljivo in radovedno so se plazile k ženi in jo ogledovale od vseh strani.

Težko sopeč se je dvignil iz rajske reke nosorog, se useknil ko tisti, ki nima navade rabiti robca za nos, se priplazil čisto blizu, obstal pred ženo in ošabno dvignil kvišku svoj nos. Bedasto režeč se je pridrvela žirafa, za njo pa velblod, ki je bil tiste čase vanjo nesmrtno zaljubljen.

Kot kak svetnik na komisijo se je svečano približal lev. Tik za njim se je tihotapila lisica kot časnikiarski poročevalec, za njo pa volkovi in medvedje.

Naletela se je jata ptic kot ženske pred izložbo slik. Nastal je nepopisen hrop.

Hipoma pa je vse potihnilo. Sredi oblaka dušljivega dima se je

prikazal rajski unikum: zelo prikupna kača, mrka in zlobna. Tupatam je postala in opletala z repom na desno in levo. Takoj so napravili prostor, da se je mogla kača kot kaka kraljica priplaziti povsem blizu. Obstala je in se začela razgledovati. Krog njenega hudobnega repa je bilo mnogo praznega prostora.

Kača je prezirljivo švignila s svojimi debelimi očmi vso zbrano množico in namignila neki živali na bregu. Velikih skokov je prihitela žirafa.

»Zakaj pa pravzaprav gre?« je siknila kača.

Žirafa je veselo sklonila glavo.

»Žensko vprašanje...«

Opice so se že priplazile bližje, da bi slišale pogovor.

»To je ona?« ...

»Da.«

Kača je pazljivo premotrila stvar iz blata, ki je sedaj vse hujše vonjal po mrtvih žabah.

»No, no...«

»Ha, ha, ha!« so prasnile opice brez stvarnega razloga — in se razkropile na vse strani.

Kača jih je prezirljivo pogledala.

»Kaj so znorele?«

»So vedno take, milostiva gospa. Opice so bedasta publika.«

Tisti čas je pristopil krokodil.

»Ni ravno posebno lepa zver, ta žena...«

Kača ga je ježno pogledala in se okrenila k žirafi.

»Kdo je ta gospod?«

»Ta? Ni niti vredno govoriti — krokodil, ali bolje rečeno, idiot.«

»Sem si mislila«, je rekla kača, nato pa se skušala z velikim naporom obrniti z repom. Takrat pa je naenkrat nastal strašen krik in vik.

»Kaj je to?«

Prihitela je lisica in šepnila kači v uho.

»Mladi slon se je napil, se sprstil med zbrano množico in sedaj razsaja.«

»Kateri slon?«

»Tisti, milostiva gospa, ki si mu onega dne odbila z repom čekan.«

»Tista živina?«

»Da.«

Mladi, zelo simpatični, toda najbrž brezupno bedasti slon je resnično znorel. Kar tako mimogrede je polomil noju noge, na to pa s koreninami vred izruval visoko palmo, da ubije čas in še nekaj nedolžnih živali. Rjovel je pri tem, kot bi mu tičal trn v želodcu. V zbrani množici je nastala konsternacija. Le kača se ni genila. Opice so vriščale,

ptice napravile peklenski koncert. Slon je divjal naravnost proti ženi z očitnim namenom, da razbije na kosce božje delo.

V malih slonovih očeh se je odražala fantazija pijanca.

Zafkrnil je rilce in veselo zaviljtel palmo.

Kača je siknila ogenj in zagrmela:

»Živina!« Slon je obstal in se ježno obrnil. »Ti si živina!« »Smrkavec!« je siknila kača. »Opica repata,« zabrusi slon. »Ha, ha, ha!« so bušile opice v smeh. Med zbrano množico je nastalo vrvenje. »Ko bi gospod Bog slišal — lepa reč...« Kača je tolkla srdito z repom, slon pa je rjovel, kot bi mu umrla teta. »Lepo društvu!« pripomni lev. »Fi donc! ...« se zadere papiga, ki je imela razmerje z detelom.

»Uhu... Uhu...«, je javnila slepa sova, ne da bi videla dobro, za kaj gre. »Kaj je človek?« »Spi.« »Priti bi moral da napravi red. Slon je velik, toda ima malo možganov.« »Ha, ha, ha!« so vriskale opice, ker si niso mogle izmisliti ničesar novega.

Vrabci so se spreletavali nad množico in se neizmerno veselili.

(Dalje.)

naša narodnostna borba na življenje in smrt šele začnena.

Z oblastni bo poslej križ. Prišli bomo v Videm, Trst ali Pulj z našim jezikom, ki ga bo hotel umeti kvečjemu kak gostilničar, kjer se bomo primorani ustavljati. Upravni uradi bodo slovenski in hrvaški jezik zavračali z motivacijo, da ga ne umejo, ter da ga ne rabijo za to, ker italijanski živelj v vseh upravnih okoliščinah prevladuje. Zahtevali bodo dopise v italijanski. Tako bo rešen naš jezikovni problem v politični administrativi.

Pa vplivi uprave se bodo prenesli še dalje, predvsem v šole. Polagoma, stopnjoma bodo šole obrabale hrbet jeziku otrok, ki so jih rodile naše matere. Najprej se bo fahiriziralo znanje italijanske kot predmeta, potem bo sledil pouk predmetov na sploh v italijanskem jeziku. Vidiki niso torej prav res nič razveseljivi. Pot bo trnjeva in bo zahtevala mož na mestu.

Ali bo med nami čas našel takih ljudi? Ljudi, ki ne bodo klonili ne s tilnikom ne duhom? Može, ki ne bodo podlegli ne upravni ne izvenadministrativni asimilaciji? Upajmo! Zakaj poslej bo le v njihovih rokah usoda obstoja nad pol milijona podjarmljenih Jugoslovenov na ozemlju Julijske Benečije.

Rokavico, ki nam jo je vrgla fašistovska vlada o priliki upravne preureditve Julijske Benečije, pobiramo s treznim razumom in hladno zavestjo, da bo asimilacijski dvoboj izpadel za nas sicer z žrtvami, ali ne smrtno. Naš zdravni, močni organizem bo prebolel tudi rano upravne preureditve naše dežele. Imejmo samo vaze zaupanje in vero, ne izdajajmo svetini, ki so naša dedščina od pamtike! Ako se bomo držali teh načel, nas asimilacijski boj ne bo oslabil, temveč bo življenje našega sedaj tako kruto preizkušenega naroda zablestelo v novi lepoti za večnost!

—bar.

Pred izvršitvijo sporazuma z Italijo.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) V ministrstvu zunanjih zadev je bila večeraj dopoldne ožja konferenca, ki so se je udeležili pooblaščen minister Ljuba Nešić, pokrajinski namestnik v Splitu dr. Metličić in general Milić. Ta konferenca je razmotrivala predvsem vprašanje izvršitve rapalske pogodbe. Gre v glavnem za vse varnostne in druge odredbe, ki se imajo izvršiti povodom izpraznitve tretje dalmatinske cone od strani Italijanov.

Škofijska konferenca v Zagrebu.

IMENOVANJE NOVIH SKOFOV.

— Zagreb, 11. januarja. (Izv.) Danes dopoldne prične na Kaptolu zborovati škofijska konferenca, ki ima nalogo, da reši nekatera cerkveno-pravna vprašanja, predvsem vprašanje o spojitvi vakantnih škofijskih stolic, kakor tudi vprašanje o reorganizaciji škofij, oziroma o ustanovitvi novih. Te konference se udeležijo tudi minister ver, Ljuba Jovanović, ki je danes došel v Zagreb.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) Na večerajšnji seji ministrskega sveta je minister ver, Ljuba Jovanović, predložil načrte za ureditev, oziroma reorganizacijo katoliških škofij v naši državi. Ministrski svet je ministra Ljuba Jovanovića pooblastil, da se kot zastopnik vlade udeleži konference škofov v Zagrebu. Po končani seji je minister Ljuba Jovanović odpotoval snoči v Zagreb. V prvi vrsti polaga vlada velik interes na imenovanje novih škofov.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) Danes jutranji listi poročajo, da je vlada sestavila listo novih škofov, ki naj bi zasedli sedaj prazne katoliške škofije v državi. Za izpraznjeno mesto v Mariboru je predlagan bivši tržaški škof dr. Andrej Karlin. Za škofa na otoku Krku je predlagan univerzitetni profesor teologije dr. Franc Srebrnič, za beogradsko katoliško škofa pa dr. Dobričić. Med Vatikanom in vlado se nadaljuje pogajanja glede sklenitve konkordata.

VPRAŠANJE SOLUNSKEGA PRISTANIŠČA.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) V zunanjem ministrstvu je bila večeraj dopoldne daljša konferenca, ki je razpravljala o ureditvi solunskega pristanišča. Konferenci je bil predložen v razpravo končni načrt konvencije z Grško glede Soluna. Konferenci so prisostvovali naš poslanik v Atenah Živojin Balužić, pomočnik zunanje ministra Panta Gavrilović, načelnik državnih železnice De Rocco, dalje zastopnik carine ter številni zastopniki trgovine in industrije.

Francija v boju za reparacije proti Nemčiji.

VHOD FRANCOSKIH ČET ODGOĐEN ZA 24 UR. — GOSPODARSKI ODPOR NEMCIJE. — ENOTNA NEMSKA FRONTA. — AMERIKA IN ANGLIJA. — VLOGA RUSIJE.

— Pariz, 10. jan. (Izv.) Vhod francoskih čet v ruhrsko ozemlje je odgođen za 24 ur. Francija si hoče predvsem zagotoviti dobavo lesa in premoga. Vojaške operacije so v toliko potrebne, da se zavaruje nemoteno poslovanje inženirske kontrolne komisije.

— Berlin, 10. jan. (Wolff.) Uradno javljajo: Francoski poslanik in belgijski poslovni odpravnik v Berlinu sta danes izročila državnemu zunanjemu ministru enako glasečo se noto, ki med drugim izjavlja, da se ustanovi iz inženirjev obstoječa in s potrebnimi pooblastili preskrbljena kontrolna komisija, ki bo nadzirala poslovanje premogovnega sindikata v ruhrskem ozemlju, da tako omogoči striktno izvedbo od reparacijske komisije določenega programa. Nemška vlada se naproša merodajnim oblastem v ruhrskem ozemlju dati za to potrebna navodila. Italijanska vlada je tudi sklenila, da pošlje v to komisijo svoje inženirje. Francoska vlada polaga mnogo važnosti na to, da se ohrani javni red in mir. Zato Francija nikakor ne namerava izvršiti vojaške zasedbe ruhrskega ozemlja, marveč odpošlje samo za varstvo kontrolne komisije potrebne vojaške misije.

— Berlin, 10. jan. (Wolff.) Nemški poslanik v Parizu dr. Mayer je prejel brzojavno obvestilo vlade, da takoj prekine poslovanje ter odpotuje. Vodstvo poslaniškega urada je bilo izročeno odpravniku. Ravnotako obvestilo je prejel nemški poslanik v Bruslju.

— Berlin, 10. jan. (Izv.) Državna vlada je odposlala vsem svojim zastopnikom v inozemstvu navodila, da protestirajo pri dotičnih vladah proti francoskim odredbam, ki pomenjajo kršitev versailske mirovne pogodbe.

— Berlin, 10. januarja. (Wolff.) Vrhovni organi celokupnega nemškega podjetništva so obljubili državnemu kancelarju v imenu svojih organizacij, da bodo pri odporu nemški državi grožčemu nasilju sporazumno in v vsem silami podpirali nemško vlado. Odpor zahteva enotno fronto celokupnega nemškega naroda. Gospodarski krogi so pripravljani žrtvovati vse, kar zahteva ogrožena domovina.

— Pariz, 10. jan. (Havas.) Pogajanja na večerajšnji seji reparacijske komisije, tekom katerih se je Bradbury z ene strani iz političnih motivov obotavljal ugotoviti krivdo Nemčije, vendar pa je izrecno priznal dejstvo krivde kot take, z druge strani pa ni niti Bradbury niti Boyden izpodbijal pravne veljavnosti francoske akcije. Listi izjavljajo, da pomeni sklep komisije definitivno ugotovitev nemškega obotavljanja, ki so iz takih članov komisije pred celim svetom kakor tudi ojačanje pravne in zakonite podlage sankcij, ki se morajo izvesti.

— Berlin, 10. jan. (Wolff.) Gospodarski odbor zasedenega ozemlja je poslal državnemu kancelarju brzojavko z zahtevom, da so gospodarski krogi zasedenega ozemlja pripravljeni prevzeti vse muke in težave.

— Rim, 10. januarja. (K. B.) Vatikanski krogi dementirajo poročilo »Ideje Nazionale« o intervenciji Vatikana v Parizu glede vprašanja sankcij, s pripombo, da je stališče Vatikana v tem vprašanju brez vsega popolnoma jasno.

PRIPRAVLJENOST FRANCOSKIH ČET.

— Berlin, 10. januarja. (Izv.) Spremlje francoske straže so prispele pred Essen v večerajšnjih jutranjih urah. Francoski ženijski oddelki so prišli do predmestja Essena. Francoske operacijske čete se cenijo na 45.000 mož, med njimi je 25.000 »Spahijeve«. V Düsseldorfu mrgoli francoskega vojaštva, na zidovih so nabiti ukazi francoskega poveljstva za rekvizicijo vozov, živali, stanovanj itd. Preteklo noč so Francozi odrezali promet na železnici Düsseldorf-Essen. V Moslu so spahiji zasedli carinski urad in nemški funkcionarji so dobili nalog, da takoj odpotujejo. Večeraj so prispele francoske čete tudi do periferije Frankfurta. Oblasti v nemških mestih, ki se imajo zasedsti, izjavljajo, da ne bodo delale francoski invaziji nikake opozicije. Na Bavarskem se pripravljajo protestne manifestacije. Vse postaje na železnici Frankfurt-Darmstadt v coni francoske okupacije so vojaško zasedene. General Degoutte, poveljnik okupacijskih čet, se je nastanil v Düsseldorfu. Vojaški pohod se ima vršiti pod zaščito napadalnih vozov v srednji vrsti in s pomočjo poizvedovalne in napadalne avijacije. Dve belgijski diviziji se nahajata zapadno Düsseldorfa in sta pripravljene za pohod skupno s francoskimi oddelki.

— Essen, 11. januarja. (Wolff.) Transporti francoskih čet prihajajo v zasedeno ozemlje s precejšnim armado. Od napovedanih vlakov v Düsseldorf-Speldorf in Ratingen je cela vrsta ostala. Znano je tudi, da so bili nekateri vlaki odposlani nazaj. Za 11. t. m. je napovedano še 48 vlakov. Do 10 1/2 dopoldne ni bilo o kakem prodiranju v nezasedeno ozemlje ničesar znanega. Do sedaj (11 ure dopoldne) vlada na celi meji zasedenega ozemlja od Kettwiga do Mühlheima popoln mir. Nove

koncentracije čet ni opaziti. V smeri Düsseldorfa je olajšan promet za vozove. Večeraj so bili vsi tovorni in osebnih vagoni poslani nazaj. Danes je pot za tovorne vagona v obeh smereh prosta, osebni vagoni pa morajo imeti dovoljenje za prihod, toda nazaj ne smejo voziti.

Jugoslavija se pridruži Franciji v reparacijskem vprašanju.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) V mednarodni politiki zavzema tudi naša država važno stališče. Dogodki zadnjih dni silijo državo, da je pripravljena na vsako eventualnost. Ministrski svet je zadnje dneve podrobno razmotrival zunanje politično situacijo. Prihajamo v odločilno fazo. Vlada skrbno in budno motri razvoj dogodkov v Parizu in ob Renu. Do sedaj vlada še ni zavzela definitivnega stališča, še ni sklenila nikakih sklepov, jasno pa je, da se naša vlada pridruži v vprašanju reparacij francoskemu stališču. Motiv za ta korak je dan v okolnosti, da je naša država tudi močno interesirana v nemških reparacijah, ker tudi ona ima na podlagi versailske pogodbe prejeti od Nemčije vojno odškodnino v denarju in naturi.

ODHOD AMERIŠKIH ČET IZ PORENJA.

— Washington, 10. januarja. (Reuters.) Predsednik je umaknil ameriške čete iz Porenja.

AMERIKA IN FRANCIJA.

— Pariz, 11. januarja. Iz Washingtona poročajo, da pomeni sklep Poincarrea, zasedsti v četrtku ruhrsko ozemlje, odklonitev Hardingovega predloga, naj se skliče mednarodna konferenca bankirjev, ki naj bi določila nemške reparacijske dolgeve. Potrjuje se vest, da je dobil pariški poslanik Herrick nalogo, izraziti francoski vladi neodobrenje ukrepov v ruhrskem ozemlju, vendar pa brez uradnega protesta.

— Washington, 10. jan. (Wolff.) V ameriških krogih se zatrjuje, da so vzbudivla predpogajanja glede poravnave angleških dolgov prepričanje, da je potrebna v svrhu ureditve izpremembe sedanjih ameriških zakonov o krivih dolgov.

NEMCIJA IN RUSIJA.

— Berlin, 10. januarja. Nemški kancelar Cuno je poklical telegrafično nemškega poslanika v Moskvi grofa Brockdorfa v Berlin, da mu poroča o položaju v Rusiji. Informirani krogi polagalo Brockdorfevemu odpočitku važen pomen, ker se domneva, da je v zvezi z namenom Nemčije protestirati proti francoski okupaciji ruhrskega ozemlja.

Črna nedelja v Nemčiji.

— Berlin, 11. jan. (Izv.) Pod pritiskom francoske akcije je napovedana prihodnja nedelja kot dan velikih ljudskih shodov, kot dan žalosti in kot dan manifestacije enotnosti nemškega naroda v boju proti Franciji. Po vseh važnih mestih in centrih so določeni veliki protestni shodi, na katerih nastopijo govorniki vseh strank. V soboto imajo vse šole nalogo pojasniti šolski mladini veliko krivico, ki jo trpi Nemčija od strani Francozov.

ARETACIJA FRANCOSKIH KOMUNISTOV.

— Pariz, 10. januarja (Havas.) Komunistični voditelji Monmousseau, Pietri, Sourdot, Treint, Maranne in Lartigue so bili danes dopoldne aretirani, ker so osumljeni prestopka proti varnosti države. Aretacija se je izvršila na podlagi njih predavanj in časopisnih člankov in radi njih propagande v Nemčiji.

Monmousseau in Treint sta se ravno kar povrnila iz ruhrskega ozemlja, od koder so izgnale nemške oblasti. Treint je urednik »Humanite«. Komunistični voditelji, med njimi tudi poslanec Cachin, so pozivljali v Frankfurtu ob Meni prebivalstvo ruhrskega ozemlja k upor. Uvedeno je postopanje, da se ukine poslanska imuniteta Cachinova.

— Pariz, 10. januarja (Havas.) Proti petim komunističnim voditeljem so bile izdane tiralice. Pri številnih komunistih, kakor tudi pri uredništvu »Humanite« so bile danes izvršene hišne preiskave.

— Berlin, 10. januarja (K. B.) Kakor zatrjujejo parlamentarni krogi, namerava nemška vlada na francoske odredbe glede ruhrskega ozemlja odgovoriti z omejitvijo diplomatskih odnosov in začasnou v reparacijski komisiji ničesar ne storiti. Nemška vlada čaka na razjasnitev in razbistrenje položaja med zavzniki.

Politične vesti.

— Razgovor z ministrom Zupaničem. »Marburger Zeitung« priobčuje na uvodnem mestu razgovor z ministrom dr. Zupaničem ob priliki njegovega poseta v Mariboru. Zastopnik »Marburger Zeitung« je postavil ministru dve konkretni vprašanji, ki sta se nanašali na volilno pravico nemških manjšin v Sloveniji in o nastopu službe mariborskega velikega župana. Minister je odgovoril: »Moj prihod v Maribor nima nobenega izrazito političnega značaja, ker je vprašanje taktičnega postopanja stvar stranke, ne pa ministra, ki ji pripada. Z ozirom na to se ne morem spuščati v pobližno razpravo vprašanj, ki so se mi stavila. Povdarjam pa lahko, da sprejema narodna radikalna stranka v svojo sredo vsakega državljanina ne glede na stranko in vero, samo ako je zvest in iskreno vdan načelom in idejam strankinega programa in ako hoče delovati za blagor države. Vsi državljani morajo živati enake pravice in enako zaščito. In teh pravic in te zaščite jim v okviru obstoječih zakonov ne sme kratiti nobena vlada. Samo ob sebi je razumljivo, da smatra tudi ta vlada za svojo svetinjo narodno in državno jedinstvo. Kar se tiče velikega župana je vlada velikega župana za mariborsko oblast že brzojavno poklicala iz inozemstva in volitve v oblastno skupščino bodo razpisane že v doglednem času.« Uredništvo »Marburger Zeitung« pripominja k ministrovemu odgovoru na nanj stavljena vprašanja: »Nismo pričakovali, da bi se g. minister izognil odkritemu razgovoru o vprašanjih, ki smo jih postavili nanj, s tako splošno izjavo in frazo. Stališče vlade napram raznim vprašanjem bližnje bodočnosti, ki so splošnega interesa, je nas napotilo, da smo iskali stike z zastopnikom vlade. Zato je vsega obžalovanja vredno, da ne moremo iz ministrovega odgovora ničesar posneti, kar bi lahko imenovali pojasnilo.«

— Radikalna stranka ni absolutno za vidovdansko ustavo. Beogradsko »Vreme«, ki je notorično v ozkih stikih z radikalci, piše v svoji številki z dne 9. t. m. med drugim: »Ni dvomiti, da bodo pri volitvah velike zmede, zlasti v Vojudini, kjer so pristajali Stojana Protića mnogo močnejši, kakor somišljeniki Nikole Pašića. Toda te zmede, o tem so vsi radikalci prepričani, ne bodo imele težkih posledic za stranko samo. Radikalna stranka se ni popolnoma in kategorično izjavila za vidovdansko ustavo, marveč si je pustila odprta vrata za revizijo, da bi ne prišlo s Stojanom Protićem do definitivnega preloma.«

— Komunisti še niso točno orientirani. Iz Beograda poročajo: Voditelji komunistov še v danem trenutku še niso točno orientirani in se glede volitev še niso docela opredelili. Čakaajo na to, da izreče svoje mnenje zbor strankinih predstavitev iz vse države, ki se ima 14. t. m. sestati v Beogradu. Na tem zboru se ima sprejeti besedilo programa, kakor tudi pravila nove stranke. Obenem se ima odločiti, kako se naj komunisti udeležijo volilne akcije. Vodstvo komunistov je prepričano, da vlada ob koncu koncev ne bo delala zaprek, da bi se komunisti ne mogli aktivno udeleževati volilne borbe. Ako bi pa vlada vendar le komunistom branila aktivno udeležbo pri volitvah, bodo komunisti glasovali s tisto stranko, ki bo v najodločnejši in najskrajnejši opoziciji proti vladi.

— Mussolini napram delavstvu. Te dni je sprejel italijanski ministrski predsednik Mussolini številno deputacijo genovskega pristaniškega delavstva. V nagovoru na delavstvo je med drugim naglašal, da vlada, kateri on predseduje, ni nikdar imela in tudi ne bo imela namena, da bi izvajala protidelavsko politiko. Mussolini je na strani delavnege ljudstva, ki ne povzroča vladi težkoč, marveč se pridno opriema svoje delavske naloge in se je praktično izognilo štrajkom. Tako delavstvo se je odrešilo, ker ne veruje več v azijske utopije, ki so prihajale iz Rusije. Tako delavstvo veruje v samo sebe in v svoje delo in ima pred očmi možnost, da bo italijanski narod velik, svoboden in uspevajoč. Mussolini izreka gotovost, da ako bo delavno ljudstvo nadaljevalo po sedanjih svojih poti discipline in mira, se bo narod, ki je bil že na kraju propada, znova dvignil kvišku. S pomočjo delavstva bo italijanski narod mogočen stvar sile in preudarnosti. V sedanjih Italiji se bo delo duha in roke vedno po zasluženju cenilo.

— Razmere v Trakiji. Neki bolgarski svečenik opisuje lastno sliko življenja v zadnji Trakiji. V tej zemlji, ki je še v grških rokah, vlada sedaj nepopisen teror. Radi ponesrečene akcije proti bolgarskim in makedonskim dezertirjem je grška vojska popolnoma ozverela. Grki izlivajo svojo jezo na mestno bolgarsko in turško prebivalstvo. Mnogoštevilne aretacije, pretepanje moških in žensk so na dnevnem redu. Osvete

naid celo družino ali vasio se neprenehoma nadaljujejo. Bolgarske seljake so spodili v polje, njihovo premoženje pa pokradli. Ropanje, ubijanje, aretacije in oskrnjevanje je prišlo tako daleč, da se kurdska zverstva ne dajo niti primerjati s tem, kar se godi sedaj. Vsak grški častnik vojak ali uradnik je v Trakiji car, ki lahko oskrni vsako družino in ne pozna nobenih zaprek. Kdor bi se drznil ščititi svojo čast, ga na mestu ubijejo ali pa do smrti pretepejo. Vojska in orožništvo, ki je razmeščeno po bolgarskih in turških vaseh, prireja ponočni orgije. Vlačijo v vojašnice žene in dekleta in razgrajajo ž njimi cele noči. Iz vasi Dogan hisar so odpeljali dve ženski, ki sta se vrnili po nočnih orgijah polni mrtvih domov. V isti vasi so do smrti pretepli več oseb in odpeljali neznano kam 1500 ovac. V zverstvu se posebno odlikuje poveljnik grške stotnije Kucu. Dan za dnem beže v Bolgarijo cele družine z majhnimi otroci, ki so prisiljeni v zimi in v snegu zapuščati domači krov.

— Vojno zlato v Ameriki. Na pariški konferenci je Bonar Law v precejšnji razočaranje navzočih povedal, da so bile zaloge zlata, katere so zavezniški tekom vojne poslali v London, da so mogli dobiti vojno posojilo, poslani iz Londona v Ameriko, da je bilo mogoče tako dobiti posojila za Anglijo tankaj. To zlato je imelo ostati ves čas v rokah angleškega ministrstva, zato pa je Bonar Lawovo razkritje zelo neugodno vplivalo na zavezniške in tako tudi na potek pariške konference. Pokazalo se je tudi, da kakor pritiska Anglija na Francijo, hoče enako s strani Italije in Belgije doseči večje reparacijske popustitve. Zato pa se danes govori o francosko - italijansko - belgijski zvezi in se piše po omenjenih deželah o Angliji mnogo mani laskavo kakor pred pariško konferenco.

— Propaganda za Horthiya v Zagrebu. V več zagrebških kinotih se predvaja zadnje dni film o vkorakanju Horthyjevih čet v Pečuj. Znano je, da so bili ti filmi od ogrske propagandne družbe vprizorjeni za propagando Horthiya.

— Boljševiške vojaške priprave. Po poročilih iz Batuma je priselja tja sovjetska vojna misija, ki ima nalogo ukrepi mihašovske trdnjave. Istočasno so začeli utrjevati Novorossijsk, Sevastopol, Kerči. Poti in druga sovjetska pristanišča v Črnem morju.

Kino „Matica“.

Je sicer nenavadno, da se piše v uredniškem delu o kakem kinu, vendar smo prepričani, da storimo le svojo nacionalno in kulturno dolžnost, če opozorimo slovensko javnost na kino »Matica«, ki prične v kratkem s svojimi predstavami.

Ni to kino v običajnem smislu besede, kino, ki bi služilo le zabavi in dostikrat nad vse kvantni zabavi. Temveč to je kino, ki hoče poleg vse zabavnosti nuditi tudi pouk in ki je ves posvečen nacionalni, kulturni, pa zato tudi naravni misli.

Ono veliko vrzel, ki jo je slovensko ljudstvo tako silno občutilo, ono nezdružbo pomanjkanje ljudskega prosvetnega dela, hoče zamašiti kino »Matica«. In sicer na način, ki bo gotovo nad vse uspešen. Kakor je dunajski »Urania« tempel prosvetnega dela med dunajskim ljudstvom, tako naj postane kino »Matica« tempel prosvetnega dela med slovenskim ljudstvom. »Urania« je vzor ljubljanskemu kinu »Matica« samo da je na še bolj praktični podlagi. Ljudsko prosvetno delo je drago in ne daje zadostnih dohodkov zato naj dobre kino predstave pridobijo potrebne denarne dohodke.

To je idealni namen kina »Matica«, ki ga je osnovala čegar lastnica je »Jugoslovenska Matica«, ki je tako vnovič dokazala, da je prvovrstno kulturno društvo.

Kino »Matica« pa je morala končno »Jugoslovenska Matica« ustanoviti tudi iz oziroma neodrešenih bratov. Vedno naraščajoča beda javnih nameščenec vpliva v znatni meri na finance Jugoslovenske Matice, saj je ravno v vrstah inteligence njena najmočnejša zasloba. Zato je morala seči »Jugoslovenska Matica« po samopomči in vsa čast jej, da je storila to na tak način, da pomaga sebi, bratom tam preko in vsemu ljudstvu.

Kino »Matica« bo posloval na sledeči način:

Redno vsako sredo in soboto popoldne bodo javna predavanja za otroke in diake, v nedeljo dopoldne pa za delavstvo. Predavali bodo naši prvovrstni kulturni delavci in predavanje bodo pojasnjevale nazorne sklopične slike ter filmi.

Ze sedaj ima Jugoslovenska Matica diapozitivov za 29 različnih predavanj. Zvečer pa bodo kino predstave in sicer prvovrstne ter nad vse zanimive. Tako bo prvi film, ki se bo predvajal v kinu »Matica« slavnj francoski film »Kralji v pregnanstvu«, ki v dveh delih pripoveduje o veliki Napoleonovi dobi.

Pri vseh kino predstavah bo godba in sicer v začetku kvintet, obstoječ iz 3 violin, viole in klavirja, kasneje pa bo redno sodeloval oddelk godbe Dravske divizije. Poleg predavanj in kino predstav pa se bodo vršili v kinu »Matica« tudi manjši koncerti, ki se bodo sigurno posebno priljubili občinstvu.

Kino »Matica« bo v dvorani Filharmoničnega društva in e tako dano polno jamstvo, da bo kino »Matica« prekašal v vsakem pogledu vse druge.

Veliko kulturno delo pomeni kino »Matica« in zato pričakujemo, da bo vsa javnost njegov odkrit in zvest podpornik.

Sneminiaite se
„Društva SIEPIH“
Ljubljana, Wolfova 12.

Volitve v „Pokojninski zavod za nameščence“ v Ljubljani.

Klika, ki si je nadela nadstrankarsko in strokovno krinko, in ki je tako našemu stopila v volilni boj, nadaljuje svoje brezvestne mahinacije, da pritrja »Pokojninski zavod« z njegovo ogromno imovino pod svoje gospodarstvo. V ljubljanskem »Jutru«, št. 6. od 9. t. m. objavlja v nekako oficijoznem tonu, češ da naj bo široka javnost informirana, da so na kandidatnih listah klike, vloženih po »Zvezi društev privatnih nameščencev«, resnično zastopniki strokovnih in nadstrankarskih organizacij.

Ugotavljamo, da se »Zveza društev privatnih nameščencev«, v katero vabijo priganjajo klike seveda kot nadstrankarski strokovnjaki razne organizacije, do danes še sploh ni konstituirala, pa naj si bodo njena pravila potrjena ali ne!

Ugotavljamo nadalje namen klike, varati volilce in javnost tudi s svojo objavo v »Jutru«. Ti ljudje trdijo, da so liste nameščencev postavila strokovna društva, tako na pr. za I. kategorijo (denarni zavodi) »Savez bankovnih činovnikov Jugoslavije, Zagreb! To ni res! Res je: »Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije« (preje »Društvo banknih uradnikov Slovenije«) je prvotno postavilo za I. kategorijo nameščencev svojo društveno listo, na kateri so bili med ostalimi tudi zg. Evgen Lovšin, Dominik Lušin, Ludovik Stih itd. Društvo je še pravočasno zaznalo za mahinacije eksponentov klike in je z odborovim sklepom reviziralo listo tako, da je imenovane odstranilo z liste. V sporazumu z društvom so nato »Združeni zasebni nameščenci« postavili kandidatno listo tudi v I. kategoriji, v kateri ni gornjih oseb, pač pa so na njej tudi odborniki in zaupniki omenjenega društva, ki je vključeno v »Savezu bankovnih činovnikov Jugoslavije« v Zagrebu.

Eksponenti klike, ki ne dajo nobenih garancij za pravično gospodarstvo v »Pokojninskem zavodu za nameščence« in ki jih je v I. skupini nameščencev lastno društvo odstranilo z liste, pa niso izvajali nobenih konsekvenc, ampak kandidirajo s svojimi somišljeniki danes kot strokovnjaki in nadstrankari na nasprotnih listah neglede na to, da funkcirajo v Pok. zavodu obenem tudi kot člani sveta t. i. vrhovne uprave zavoda in kot taki po vsej verjetnosti kot člani volilne komisije, ter imajo drznot trditi, da je postavil listo in torej tudi nje same kot kandidate I. kategorije nameščencev »Savez bankovnih činovnikov« v Zagrebu, ki kot tak z volitvami v Pokojninski zavod nima ničesar opraviti, najmanj pa brez vednosti in soglasja od strani odbora »Društva uradništva denarnih zavodov Slovenije«!

Tako in podobno je tudi s postavljanjem kand. list od strani strokovnih organizacij v ostalih kategorijah!

Necuvna demagogija in brezvestno je varanje javnosti in volilcev od strani klike! Njena objava v »Jutru« ne bo preslepila nikogar, da bi smatral njene kandidatne liste kot resnično nadstrankarske in strokovne, čeprav so na nje vlovili tudi nekaj neinformiranih ljudi, ki so potem deloma sami izjavili svoje obžalovanje, da niso bili pravočasno to je predno so podpisali kandidatno listo, poučeni o nakanah klike s Pokojninskim zavodom!

Zasebni nameščenci so se proti tem zahrbtnim naklepom združili v vsej Sloveniji in Dalmaciji v eno samo, močno, nepolitično, gospodarsko fronto »Združenih zasebnih nameščencev« s ciljem: Boj za pravično in nekoruptno gospodarstvo v Pokojninskem zavodu, ker se bo le tako resnično osigurala starostna preskrba nameščencev in podpore njih vdovam, sirotam in materam, najostrejša borba pa proti brezvestni kliki, ki pod strokovno krinko hoče zavladati premoženju Pokojninskega zavoda in je izrabiti v svoje partizanske namene na škodo nameščencev!

Zastopniki »Združenih zasebnih nameščencev« vse Slovenije in Dalmacije so na svojih sestankih postavili za volitve v »Pokojninski zavod za nameščence« v Ljubljani sledeče kandidatne liste nameščencev z nazivom »Združeni zasebni nameščenci«:

I. kategorija (denarni zavodi):

Delegati: Leo Rogl, uradnik Jadr. banke, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev; 2. dr. Milan Podgornik, uradnik Ljubljanske kreditne banke, član »Društva uradništva denarnih zavodov Slovenije« (preje »Društvo banknih uradnikov Slovenije«); 3. Alojzij Vrtovc, uradnik Zadr. župne gosp. banke, Ljubljana, član Društva uradništva den. zav.; 4. Fran Donadi, kontrolor Zadr. Saveza, Split, predsednik Saveza bank. činovnika, ekspoz.

Split; 5. Janko Zorko, viš. knjigov. Mestne hranilnice, Maribor; 6. Peter Bergant, uradnik Vzajemne zavar., Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev.

Namestniki: 1. Stanko Tuškan, uradnik Jadr. banke, Dubrovnik, član Saveza bank. činov., Split; 2. Joža Barle, revizor Zadr. zveze, Maribor, član Društva zas. nameščencev; 3. Mihael Kostajnshek, revizor Zadr. zveze, Ljubljana, član Društva zas. nameščencev; 4. Ivo Bezjak, uradn. Jadr. banke, Ljubljana, član Društva uradništva den. zav.; 5. Jos. Roeger, knjigov. Kranjske hranilnice, Ljubljana, član Društva zas. nameščencev; 6. Alojzij Turšič, uradnik banke Slavije, Ljubljana.

II. kategorija (trgovina in spedicija):

Delegati: 1. Stanko Palovec, uradnik Gosp. zveze, Ljubljana, podpredsednik Društva zas. nameščencev; 2. Ivan Kralj, uradnik tv. H. Petrič, Ljubljana, član Osrednjega društva trgov. nast.; 3. Julij Zellner, uradnik tt. Uher, sped., Maribor, član Osrednj. društva trgov. nast.; 4. Alberi Zajc, korespondent tt. Dolmo Savo, Split; 5. Avgust Bercieri, uradnik Gosp. zveze, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev.

Namestniki: 1. Vlado Pelan, knjigovodja Obč. blag. Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev; 2. Dragotin Gobec, knjigovodja Trgovske zadruge, Celje; 3. Tone Javornik, uradnik Jadr. montan. družbe, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev; 4. Simon Raunig, uradnik tt. A. Rismondo, Split; 5. Ivan Vrisk, trg. pom. tt. Pinter in Lenard, Maribor, član Društva trgovskih nast.

III. kategorija (rudarstvo in kovinarstvo):

Delegati: 1. Lovro Kuhar, uradn. Jeklarne na Ravnah; 2. Franc Franz, delovodja Stroj. tov. in liv., Ljubljana, čl. Društ. delovodij; 3. Ant. Govejšek, nadpaznik točilnice svinca, Mežica; 4. Ivan Paternuš, odpravitelj železarne Muta.

Namestniki: 1. Slavko Jeršan, skladišč. Stroj. tov. in liv., Ljubljana, čl. Društva zasebnih nameščencev; 2. Ivan Mori, paznik rudnika svinca, Črna; 3. Janko Kauser, nadpaznik St. Janškega premogokopa, Krmelj, član Društva zas. nam.; 4. Mih. Dobovišek, konstruktor Stroj. tov. in liv., Ljubljana, čl. Društva zasebnih nameščencev.

IV. kategorija (industrija in obrt):

Delegati: 1. Valentin Kopitar, upravnik »Slov. Naroda«, Ljubljana, član Društva trg. in ind. nam.; 2. Alfons de Bercovich - Celich, poslovođa destilerije Murgurjo, Split; 3. Hubert Pelikan, upravitelj Ljudske tiskarne, Maribor, preds. Osrednjega društva trgov. nast.; 4. Ante Beg, novinar, Ljubljana, član Udruž. jugoslov. novinarjev; 5. Bogomir Christof, uradnik »Petovica«, Ptui, član Društva zas. nam.; 6. Gustav Pitterle, disponent Predilnice Tržič, član Društva zas. nam.; 7. Fric Barachini, uradnik Kem. tov. Hrastnik, član Društva zasebnih nameščencev; 8. Josip Šiška, obratovodja tt. »Indus«, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev.

Namestniki: 1. Konrad Podlinnik, računovodja Splošne stavbe dr. Tezno-Maribor; 2. Ferdo Palme, urad. papirnice Vevče, član Društva zas. nameščencev; 3. Ervin Damisch, knjigovodja »Petovica«, Ptui, preds. skupne društva zas. nam.; 4. Leon Pavlin, ravn. parketne tov. I. Šiška, Ljubljana; 5. Oton Jurše, skladiščnik, Maribor, član Osr. dr. trgov. nast.; 6. Fr. Mole, tehn. uradn. Stavb. dr. Viljem Treo, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev; 7. Anton Zorko, uradn. tov. »Unio«, Maribor; 8. Viktor Molka, tehn. uradn. mlarne in svečarne, Vič, član Društva zasebnih nameščencev.

V. kategorija (vsi ostali poklici):

Delegati: 1. Fran Skobl, tajnik Društva zas. nam., Ljubljana; 2. Janko Bukovec, tajnik Samost. kmetijske stranke, Ljubljana; 3. Rado Čelešnik, upravitelj Poslovalnice O. U. Z. U., Ljubljana, član Društva nam. boln. blag. za Slovenijo; 4. Janko Stojkovič, odv. sollicitator, Ljubljana; 5. Josip Susteršič, uradnik knezoškof. ordinariata, Ljubljana, član Društva zasebnih nameščencev.

Namestniki: 1. Jos. Petejan, uradnik poslovalnice O. U. Z. U., Maribor, član Društva nam. boln. blag. za Slovenijo; 2. Stanko Mešovšek, nadvrt-

nar Olepševalnega društva, Maribor; 3. Joža Golmajer, uradnik Osrednjega društva kovinarjev, Ljubljana; 4. Ivo Turk, knjigov. uprave grofa Thurna, Guštanj; 5. Alojzij Škrli, uradnik poslovalnice O. U. Z. O., Ljubljana, član Društva nam. boln. blag. za Slovenijo.

Naše liste govore same! S ponosom zremo na nje! Da zmaga 5. februarja poštenost nad korupcijo, korist 8000 nameščencev nad koristolovstvom ene klike, v to naj vsak nameščenec-volilec zastavi vse svoje sile! Tovariši! Tovarišice! Vaša moralna dolžnost. Vaš lastni interes Vam veleja, da ne nasedete demagogom in da glasujete za edino strokovno in nadstrankarsko listo: »ZDRUŽENI ZASEBNI NAMEŠČENCI«.

Beseda o naših učiteljicah.

Naša učiteljica v Sloveniji odpušča vsako leto veliko izprašanih učiteljic, a le malokatera je v zadnjih letih tako srečna, da dobi službo. Glavni vzrok temu je, da je veliko učiteljskih mest zasadenih po omejenih učiteljicah. Vsled povojnih razmer in naraščajoče draginje so nekatere primorane služiti, služijo pa tudi take, katerih možje imajo boljše stališče in žive v boljših gnetih razmerah nego številni drugi uradniki, katerih žene ne morejo prispevati k domačemu budžetu. Iz socialnega stališča je to krivica, ker ne morejo teh mest zasesti dekleta, ki so zato študirale, so zato izprašane in morajo od tega živeti. Iščemo in sprejemajo kakršnokoli slobodi službo, da razbremenimo svoje starše, ki so po večini uradniki in neimoviti ljudje, ki so jedva čakali, da njihove hčerke izštudirajo in pridejo do kruha.

Učiteljica-mati, ki ima sama doma kopico otrok, ne more navadno biti dobra učiteljica in dobra matigospodinja; zanemarjati mora ali šolo ali dom. Prav redke so izjeme, kjer bi taka žena bila vzorna učiteljica in obenem dobra gospodinja in skrbna mati. Taka žena je že človek in pol.

Ko je žena v blagoslovljenem stanu, ne spada kot taka na šolski oder, vsaj zadnje čase ne. Na dopustu prej, na dopustu po porodu, tako trpi šola, četudi ima tačas namestnico. Nikoli se ne bo začasna nastavljenka zavzela za razred, o katerem ve, da ji je dodeljen le začasno, tako z dušo in srcem kakor se zavzame ona, ki reče: to je moj razred.

Ko se povrnemo v normalne ali vsaj približno normalne čase, bo treba priti do istih odredb, katere so veljale pred vojno, da bodo učiteljice, ki se bodo možile, morale ostaviti službo ali bo treba za nekaj let zapreti prve razrede naših učiteljic, da bi se tako ne množila brezposelnost deklet.

In še nekaj: Šolska oblast pošilja mlada dekleta, ki komaj ostavljajo učiteljska, ven na deželo, daleč kam v hribe. Kot bivši učiteljici se mi zdi ta naredba prav zelo čudna. Dekle stopi iz učiteljskega iz 19.—20. letom. O življenju ne ve še nič, šola jo je izobrazila le toliko, da ve o vsaki vedi nekaj površnega, vsa njena izobrazba je šele nekaj temelj, na katerem treba zidati dalje. Za nadaljnjo izobrazbo pa je takim dekletom treba mesta, kjer so kulturni zavodi, kjer se goji umetnost, kjer ji je dana prilika, da se lahko udeležuje umetniških prireditev, kjer se lahko priuči drugim jezikom, z eno besedo, da se izpopolnjuje. Tudi še potrebuje tako dekle nadzorstva in materine roke voditeljice, nikar da se jo postavi kam daleč v samoto, kjer nima primerne družbe, nobene ga inteligentnega človeka. Tako dekle mora otopeni, podivjati in nič ni čudnega, da stopa iz dolgega časa v neprimeren zakon ali se celo spoza-bi s prvim, morda edinim človekom, ki se v istem oddaljenem kotu prištevja k inteligentom. Tako dekle, v katerem vse vre, vse polje, bo daleč od mesta najnesrečnejša stvar, dočim si bo po desetih, petnajstih letih življenja v mestu zaželela podeželskega miru in pokoja. Ko sem neke pojasnjevala te svoje misli, se mi je reklo, da morajo starejše učiteljice v mesto predvsem zato, ker imajo otroke za srednje šole. Kakor hitro pride v veljavno gori navedena naredba o možitvi učiteljic, odpade ta glavni vzrok in bolje bo gotovo za obe strani, da se stvar preokrene: mlade učiteljice naj ostanejo v mestu — če same ne žele na deželo v bližino doma — starejše pa naj gredo iz mesta na deželo, kjer bodo živale tudi večji ugled in bodo ljubljene.

S stališčem, ki ga zavzema ga. Bartolova se ne strinjamo, ker se nam zdi preenostransko, vendar pa drage volje pričobujemo njen članek, ker je potrebno, da se začne tudi to vprašanje. Uredništvo.

dem bolj imponirale nego devetnajstletne deklice. Tam zunaj še lahko razvijajo svojo delavnost po izkušnjah, katere so dobile v mestu, da povzdignejo ljudstvo kulturno in gospodarsko, da vršijo lepo delo nositeljice izobrazbe in postanejo tako najboljše misijonarke posebno med ženstvom. Marica Bartolova.

Gospodarstvo.

—g Zagrebški trg, Zagreb, 10. januarja. Cene v dinarjih za 100 kg postavno bačka, odnosno vojvodinska postaja, notirajo: Pšenica 432.50—437.50, nova rumena kora za 225—230, sušena 295—300, rž 375, ječmen za pivovarne 325—330, oves 295—300, pisanji fižol 375—380, beli 370—375, pšenična moka »0« 625—660, »2« 600—635, »6« 575—610, za krmo 215—225, drobni otrobi 170—200, debeli 200—220. Mirna tendenca.

—g Novosadska blagovna borza 10. januarja. Novi Sad. Cene v dinarjih: Pšenica bačka 5 vagonov 310—312.50, oves bačka 1 vagon 295, nova bačka kora za 37 vagonov po 225—258.75, v storžih ponudba 175, beli bački fižol 2 vagona po 370. 372.50, pšenična moka »0« 5 vagonov 622.50. 625, »0« ponudba 625, »2« 4 vagoni 597.50. 600, otrobi 4 vagoni 165.

—g Beogradska blagovna borza 10. januarja. Blagovna borza včeraj ni delovala. —Zivinski sejem v Mariboru. Zadnji živinski sejem se je vršil v znamenju zopet odprtega izvoza žive živine. Prignano je bilo mnogo več živine kakor na zadnjih sejmih. Cene so poskočile pri vseh vrstah blizu do dobe, ko so cene dosegle svoj višek, to je bilo v času od julija do septembra, torej ob času, ko je draginja stala na višku. Ta skok je bil nepričakovan in bo rodil slabe posledice tudi na politične razmere, ker podražanje ne prihaja v dobro niti živinorelec, ampak samo prekupčevalcem. —Prignalo se je: 110 volov, 306 krav, 5 telet, 1 konj, skupaj 422 glav. Cene: debeli voli 33—36 K, poldebili voli 29—32 K, plemenski voli 25—28 K, klavne krave 24—28 K, plemenske krave 17—23 K, krave za klobasarije 10—16 K, molzne krave 18—24 K, breje krave 18—24 K, mlada živina 15—30 K, teleta 34—36 K. Kupčija je bila živahna, ker se je sejma udeležilo tudi mnogo izvoznicarjev.

—g Vrtnarsko društvo za Slovenijo. Sestanek interesentov za ustanovitev Vrtnarskega društva za Slovenijo se je vršil v nedeljo, dne 7. januarja t. l. ob 10. dopoldne v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani. Udeležilo se ga je 36 oseb. Navzoči so bili tudi trgovski vrtnarji. Shod je otvoril kmetijski svetnik Rohrmann, ki je pozdravil navzoče, pojasnil namen sestanka, opisal položaj vrtnarstva v deželi in naštevati naloge, ki čakajo bodoče društvo. Navedel je tudi dosedanje korake pripravljalnega odbora, ki grede za tem, da se Vrtnarsko društvo spoji z obstoječim Sadjarskim društvom. Višji sadjarski nadzornik Humeč je pojasnjeval potrebo združitve Vrtnarskega in Sadjarskega društva z ozirom na skupne interese, na lažje izdajanje skupnega glasila in na ugodnosti enkratne letne članarine vseh tistih interesentov, ki bi hoteli in morali sicer pri obeh društvi sodelovati. Tudi izredni občni zbor Sadjarskega društva v Celju se je izrekel soglasno za skupno organizacijo. Nadsvetnik Bukovec je govoril o potrebi organizacije podružnic in o podrobnem delu podružnic, ki se bo tkalo preskušanja semen in novih vrst zelenjave in cvetlic, preskrbovanja semen, vrtnarskega orodja itd. Lastnik največjega vrtnarskega podjetja v Jugoslaviji, Džamonja iz Maribora pozdravila ustanovitev novega društva v imenu trgovskih vrtnarjev, ker se bo s tem v najširše sloje zanesla pobuda za povzdigo vrtnarstva in sadjarstva. Izmed navedenih nalog poudarja kot prvo potrebo ustanovitev vrtnarske šole v Ljubljani. Spominja se letošnjih vrtnarskih razstav v Mariboru in Ljubljani in poudarja potrebo prihodnjih takih prireditev. Društvo želi najboljši uspeh. Šef kmetijskega oddelka Sanein pozdravi zborovalce v imenu vlade, ki ima dolžnost in voljo podpirati snuječo se društvo. Ako bomo narod vzgojili v ljubezni do narave, ga bomo vzgojili tudi v ljubezni do sočloveka. Le v močni organizaciji bo mogoče tudi trkovskim vrtnarjem doseči primerne ugodnosti. Ing. Lah izjavja, da je posebno važna naloga društva, upravitelj na to, da se osamosvojimo s pridelovanjem potrebnega semena v domači deželi. Višji sadl. nadzornik Humeč pojasnjuje načrt za organizacijo urave pri tem društvu. Okr. glavar dr. Spiller opozarja na nevarnost, ki preti zelenjadnim vrtovom in Ljubljani vsled novega davka na nezačlane parcele. Sprejme se tozadnja resolucija, ki se objavi posebej. Nadsvet. Bukovec pozivlja vse navzoče, naj začno z vso vneto delati za razvoj novega društva. Zborovanje, ki je trajalo dobri dve uri, se je nato zaključilo s pozivom na udeležbo na občnem zboru dne 2. februarja t. l.

—Naš delež pri poštni hranilnici v Pešti. Madžarski finančni minister Kallay je pristal na to, da se iz poštnih hranilnic v Pešti izplača jugoslovenskim in romunskim upnikom njihove terjatve v njihovem novcu. Jugoslovski upniki dobe 4 1/2 milijonov dinarjev, Romuni pa 21 milijonov lejev.

—g Dalmatinsko ofe. Iz Splita poročajo, da je povpraševanje po dalmatinskem olju vedno večje zlasti s strani Bosne in Srbije ali producenti se odtežajo prodaji olja, ker mu cena raste vsak dan; od 40 je stopila že na 54 do 60 K za kg.

—g Železniški tarifni pri nas in drugod. Na Češkoslovaškem se plača za 100 km in 1 kvintal premoza pri odpravi po železnici 5.25 Kč, na Francoskem 2.36 Kč, v Belgiji 2.105 Kč, v Jugoslaviji pa samo 1.62 Kč.

—g Italijanski delavski izseljenci. Lansko leto je bilo italijanskih delavskih izseljencev 260.000 v Evropi; odhaja o sedaj največ v Belgijo, kjer dela o v rudokopih, in severno Francijo h gradbenim delom, Za letošnjo sezono bo mogoče poslati strokovne delavce v Tunis, Maroko, na Madžarsko in v Romunijo.

—g Rotschildova banka v Beogradu. Poročajo, da so priprave za otvoritev velike banke s strani Rotschildove skupine v Beogradu skoraj končane, tako da zavod začne v kratkem posloovati. Pri osnovanju sodelujejo »Oesterreichische Kreditanstalt«, »Hrvatska splošna kreditna banka« in »Dalmatinska družba za eksploatacijo lesa«.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA.

Cetrtek, 11. januarja: »Idijota«. Začetek ob pol 8. zvečer. Red A.
Petek, 12. januarja: »Lilium«. Red E.
Sobota, 13. januarja: »Svatba Krečinskega«. Delavska predstava. Po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 13. januarja: Ob 3. popoldne. »Poterškovke poslednje sanje«. Izven. — Ob 8. zvečer: »Čudež sv. Antona« in »Črna dama iz sonetov«. Izven.
Ponedeljek, 15. januarja: »Lilium«. Red C.

OPERA.

Cetrtek, 11. januarja: »Prodana nevesta«. Vojška predstava. Izven.
Petek, 12. januarja: Gorenjski slavček. R. B.
Sobota, 13. januarja: »Jenufa«. Red C.
Nedelja, 14. januarja: »Triptychon«. Izven.
Ponedeljek, 15. januarja: Zaprta.

—Jaroslav Hašek, mrtve. Avtor popularnega »Svejka« je umrl v Lipnici. Zadel ga je srčna kap. Hašek je bil nadarjen humorističen pisatelj, njegovim šalam se je vse smejalo. Žal, da mu je njegova prirojena lahkomiselnost onemogočila mirnejše občansko življenje in trajno eksistenco.

—Jadranski almanah za leto 1923. Jadranki Almanah naj postane leto za letom verno, neizpušeno zrcalo vsega življenja, obračun čez delo na vseh poljih kulturnega, gospodarskega, socialnega in političnega udejstvovanja našega naroda v Italiji. To je načrt naše založbe v Trstu za Jadranski Almanah, ki ga je letos prvič izdala s sledečo bogato vsebino: Koledar za l. 1923. — Kultura in civilizacija (Janko Kralj). — Naše ljud. šolstvo in učitel. organizacija (Fran Mermolja). — Goriška Brda v srednjem veku (dr. Kr. Kos). — Večerna pot. Pesem. Joža Lovrenčič. — Bezeg ob dekletovnem oknu. (Pesem. Lojze Remec). — Naše vodne sile. (Dr. B. Besednjak). — Strokovno kmetijstvo in zadrugištvo. (Jos. Rustja). — Tolminska balada. (Ivan Pregelj). — Skozj. gal. (Pesem. Stane Kosovel). — Ta beli svet. (Pesem. Pastiškin). — Materinstvo. (O. B.). — Nacionalna ideja. (Božo Milanovač). — Lepa naša domovina. (Janko Kralj). — Slovenska govorica. (Pesem. Janko Samiec). — Rokodelska obrt na Goriškem. (Polde Kemperle). — Čevljarska zadruha v Mirnu. (Fr. Mihičič). — Zadrugarstvo v Istri. (Jos. Grahič). — Nocni. (Pesem. Henrik Hebat). — Zavržena. (F. Bevk). — Pevski zbor zveze slovenskih učiteljev v Italiji. (Srečko Kumar). — O petju po naših druž. vih. (V. Vodopivec). — Dvoje ljubezni. (Črtica. Ivo Sorli). — Mlekarsstvo in starstvo na Goriškem. (Milton Klavžar). — O novih poljedelskih kulturah. (Jur. Ušaj). — Nabrežinski kamnolomci. (Arh. Radović). — Pesmi moža. (Fr. Bevk). — Zdravstvene zadeve v Juljski krajini. (Dr. Brecl). — Djaška Matica. (Balkan). — Organizacija občinskih nameščencev. (A. Trebše). — Brda. (Pesem. A. Gradnik). — Beneška Slovenija. (Zgodovinski oris. Ivan Trinkl). — Idrija in njen rudnik. (Mihail Arko). — Zgodovinsko razpelo v Lokvi. (V. S.). — Šolsko društvo. — Ljubzen. (Pesem. Tone Batagel). — Poletje. (Pesem. Tone Batagel). — Kraljevo imenoslovje. (Dr. Tuma). — Simon Gregorčič. (Dr. Gionar). — Posvečenje Simonu Gregorčiču. (Ivan Cankar). — Na ulici. (Črtica. Fr. Bevk). — Istarske narodne pjesme. (Dr. Brajša). — O knjižnicah. (P. Butkovič). — »Čep-i-ovane«. (Ivan Pregelj). Zaprto oko. (Fr. Bevk). — Obračun 1919/1922. (Dr. Res). — Almanah, ki ga je uredil dr. Alojzij Res krasi osem umetniških prilog G. A. Kosa, A. Bučica, Vena Pilona in Spacapanu. Strani VIII in 206, papir krasen, tisk jasen in raznovrsten. Cena 26 dinarjev. Oceno prinesemo čimprej, za sedaj pa Almanah toplo priporočamo, posebno Primorcem, ki žive v Sloveniji. Almanah ima v komisiji »Nova Založba« v Ljubljani. Kongresni trg št. 19.

Glasbeni vestnik.

—Pevska šola »Slov. bralnega društva« v Trzinu priredi v nedeljo, dne 14. januarja 1923. v telovadnici »Sokolskega doma« V. redni koncert pod vodstvom g. Albina Lajovica. Spored: 1.) a. F. Kallinger: Rože je na vrtu plela; b.) F. Kallinger: Izgubljeni cvet, poje moški zbor. 2.) a) F. Kallinger: Slovo. b) J. Aljaž: Ne tožim, poje mešani zbor. 3.) Anton Lajovic: Pesem mlade čarovnice. b) F. Dvořak: Prstan. c) F. Dvořak: Ujeta. poje ženski zbor. Na klavirju spremlja gđ. Kallingerjeva. 4.) B. Smetana: Sekstet iz »Prodane neveste«, poje ga. Uršičeva, gđ. Sokličeva in g. Kallingerjeva, gg. Bocak, Jeglič, Rozman, na klavirju spremlja g. Matko. 5.) Emil Adamič: a) Pri zibelki. b) Pavčič: Zanjica, poje ga. Uršičeva, spremlja g. Lajovic. 6.) a) J. Aljaž: Naša zvezda. b) V. Novak: Ujetni čuton, poje moški zbor, spremlja ga. Matkova. 7.) a) A. Lajovic: Kiša. b) Ant. Schwab: Zdrava Marija. c) E. Adamič: Črnomajsko kolo, poje mešani zbor. 8.) a) Koroske narodne: Švikaršič: Puante, puante, drobne tice. b) Sma z lubco na jarmark hodiva. c) Sem pa hodou po Šolah, poje moški zbor. Začetek točno ob pol 20.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1923.

— Misel naprednega bloka je vsakemu naprednjaku simpatična, in prav gotovo je, da bi se ta ideja dala izvesti, ako bi ne bile politične razmere pri nas tako zastrupljene kakor so v resnici. Iz bivše narodnonapredne stranke, ki se je po prevratu prekrstila v demokratsko, sta se, kakor je znano, odcepili dve struji, ki sta se nato razvili v samostojni stranki, t. j. v narodnosocialistično in samostojno kmetijsko stranko. Ker so vsi pripadniki teh strank bili še nedavno zbrani pod okriljem narodnonapredne stranke, je čisto gotovo, da združujejo temeljna napredna načela slej kot prej še večino somišljenikov vseh strank. Zato je jasno, da bi se vse te stranke, ki jih spajajo ista temeljna načela, dalo združiti za skupno kooperacijo vsaj pri volitvah. Skupina okrog »Slov. Naroda« je to že zdavna uvidela, za to je vedno in vedno naglašala potrebo, da vzdrži demokracijo čim najtesnejše prijateljske stike tako s samostojnimi kmeti, kakor s narodnimi socialisti ravnaoč se po geslu »Getrennt marschieren, vereint schlagen«. Te potrebe naši mladini niso hoteli uvideti, za to so storili vse, da bi demokracijo obe mladi stranki čim najbolj odtujili in napravili iz njih neizprosne sovražnike: To se jim je tudi v polni meri posrečilo: v narodno-socialističnih in v kmetijskih vrstah vlada danes napram demokratom tako globoka mržnja, da se ni nadejati, da bi se dala premostiti z enostavno oljčno vejico miru. Tega naši mladini nočejo uvideti. Oni so mnenja, da je že zdavna vse pozabljeno, kar so zagrešili na narodnih socializmi in samostojnih kmetih, zato so se z najnedolžnejšim obrazom na svetu obrnili na svoje še večerajšnje nasprotnike, ter jih povabili kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo, da jim naj drže streмена, da se oni — mladini — zopet dvignejo na sedlo, s katerega jih je vrgla lastna brezglava politika. Da jim je bil na ta poziv dan kategoričen odgovor — ne, ne preseneča v naši javnosti nikogar razen njih samih. In mesto da bi se jezili na sebe, ki so izključno sami zakrivil vseh zlo, ki jih danes tare, stresajo sedaj svojo jezo nad nami, ker smo se drznili brez njihovega dovoljenja konstatirati njihov popolni flako. Pravijo, da imamo »satansko veselje« ker se jim njihovi načrti niso posrečili. »Satansko veselje«? Ne, v to smo predobri ljudje, priznavamo pa odkrito, da nas navdaja z zadoščenjem zavest, da smo ta splošni polom mladinske politike napovedovali že več kakor poltisoč let, ne da bi našle naše besede odmeva na mero dajnem mestu v demokratski stranki. Sicer pa so gotovi gospodje še danes gluhi in slepi, zato se ni čuditi, da drve z zavezanimi očmi v — propad.

— Prvi dvorni ples. V torek zvečer je bil na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije prvi dvorni ples, katerega se je udeležilo okoli 300 oseb. Gostje so prihajali od 8. do 10. zvečer. Ob 10.30 sta vstopila v dvorano Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija s princem Pavlom. Godba je zasvirala himno, na kar je kralj otvoril ples, ki je trajal do treh zjutraj. Ples je bil odmor, tekem katerega je kralj imel cerole. Med navzočimi je posebno pozornost vzbudil dolgotrajni razgovor kralja s predsednikom demokratske stranke Ljubo Davidovičem.

— Proslava rojstnega dne kraljice v Mariboru. Maribor je proslavil prav skromno rojstni dan kraljice. Ob 9. se je v stolnici vršila slovesna služba božja, katere so se udeležili predstavitelji vojaških in civilnih oblasti. Cerkevno opravilo se je zaključilo s himno »Bože pravde«. Zvečer je restavracija Maribor okrasila izložbeno okno s sliko in iluminirala okno, velika vhodna vrata pa z velikim, daleč vidnim transparentom z napisom: »Živela kraljica naša«. V okrašenem oknu pa se je čital primeren napis. Značilno je, da je bil v vsem Mariboru edino ta okras. V Götzovi dvorani je častniški zbor priredil svečani koncert s petjem in vojaško godbo.

— Grof Karoly v Mariboru. Te dni se je mudil v nekem hotelu v Mariboru bivši madžarski ministrski predsednik grof Michael Karolyi.

— Z dunajske univerze. Kot profesor slovenske filologije je na dunajsko univerzo povznan docent sofijske univerze Nikola knez Trubeckoj.

— Poroka. Poročila sta se dne 6. t. m. v Ljubljani g. Leon Helmič, poštar iz Cerkljence z gospodično Anko Podnar iz Oslinice.

— K poglavitni o naših mejah. Pišejo nam: »Vaša kritika je bila zelo obzirna, ker na naših mejah se gode stvari, ki bi jih bilo treba ozdraviti s — korobacem. V mislih imam mejo med Rakom in Planino (druga najbrž tudi ni dosti boljše). Ob izviru Unca so edini mlini za celo dolino, pa tudi za Rake in bližino. Mlini so začasno pod Italijo, kar meja

tam še ni stalno določena. Edina cesta, ki pelje do mlinov je sicer naše države, toda določena za skupno rabo obojnih državljanom. Italijani nimajo nič proti temu, da vozijo naši državljani žito v mline na njihovo stran, toda naši carinski in finančni organi tega kratkotalno ne dopuste. Tako morajo prebivalci Planine, ki imajo mline pred pragom, voziti žito mlet v oddaljeni Logatec. — Nedavno se je zgodil slučaj, da naš carinski organ ni dovolil priti čez mejo na oni strani živeči babici, ki je bila nujno klicana k opasnemu slučaju, dasi je ženska imela pravilno prepustnico. Sploh se vedejo ti organi vsemogočno, objestno in nagajivo. — Velika krivda zadene vsje inštanče, ker se ne brigajo za objemne organe, ki v bedi in nezadovoljstvu stresajo svojo slabo voljo nad dvlastniki ter na ta način indirektno izsiljujejo — podkupnine. Graničarji dobe svojo borno plačico navadno šele po 20. v mesecu, med tem pa morajo delati dolge, beračiti, krasti ali izsiljevati. Niti toliko ni skrbiljeno za naše objemne stražnike, da bi bili v zim, mrazu in snega pod streho, temveč čepe reveži pod kakšnim drevesom, dočim sedijo na drugi strani italijanski stražniki v toplo zakurjenih barakah ter se posmehujejo našim trpinom. Da tako zapostavljenost močno povzdiga ugled naše države ter krepi disciplino in vnuemo za službo, o tem ni dvoma.

— Smrtna kosa. Danes ob 10. dopoldne je v Ljubljani umrla ga. Antonija Maček. Pogreb bo jutri ob 2. popoldne. Blag ji spomin.

— Zdravniške službe. Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje St. III in Kranjska gora. Interesente so opozarja o na razpis v Uradnem listu.

— Razpisana je služba dispanzerske sestre ki se bo zaposlila v dispanzeru za matere in deco v Ljubljani in služila tudi za higiensko propagando kot potujoča učiteljica. Podrobnosti so razvidne iz uradnega lista ali pa se zvedo na zdravstvenem odseku za Slovenijo v Ljubljani vsak delavnik ob 11. uri dop.

— Služba ravnatelja ljubljanske bolnice. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo ravnatelja dobroteljskih zavodov v Ljubljani. Interesente se opozarja o na razpis v Uradnem listu.

— Podružnica »Jadranske Strazbe« se snuje v Ljubljani. Svoj pristop v društvo je že priglasilo več narodnih dam in gospodov. Kakor čujemo se že tekem prihodnje tedna sestavi pripravljali odbor, ki bo vzel v roke ustanovitve novega društva.

— Protestni shod stanovskih najemnikov. Po vseh važnejših mestih in industrijskih krajih naše države se je pričelo odločno in krepko gibanje stanovskih najemnikov proti stanovskemu zakonu s dne 31. januarja 1921., ki je stopil v veljavo dne 1. januarja t. l. Lastniki hiš so začeli poviševati najemnine. Stanovniki najemniki so začeli akcijo, da se končno vendar enkrat pravilno uredi to pereče vprašanje. Društvo stanovskih najemnikov je za silnoč sklicalo velik protestni shod, ki se je vršil v veliki dvorani Unione. Shod je bil številno obiskan. Dvorana je bila popolnoma do zadnjega kot napolnjena. Predsednik društva stanovskih najemnikov Vencajz je otvoril shod, na kar so govorili zastopniki raznih strank in stanov. Izjavljali so bila v splošnem zelo stvarna in govori posamičnih poročevalcev so podali marsikatero zanimivost. Med drugimi so zelo stvarno govorili Fran Rupnik, poštini kontrolor Janežič, nadučitelj Škulj in Vencajz. Med številnimi zborovalci je končno prejel nezadovoljstva vzbudil kolikor koli politično barvani govor Josipa Kopača. Na shodu je bilo zelo mnogo obrtnikov in trgovcev, dalje uradnikov in meščanov. Shod je končno sprejel resolucijo, ki zahteva, da se najemnine določi za vse prostore, za stanovanja, za obrtne in trgovske lokale tako v starih kakor v novih zgradbah proporcionalno dohodninskemu davku. Za uradnike, privatne namene in delavstvo, ki ne plačuje nobene dohodnine naj se določi maksimalna stanarina, ki ne sme presegati 3% dohodkov. Dalje zahteva resolucija, da imej društvo v merodajnih korporacijah in oblasteh ne samo posvetovalno, marveč tudi sodno-odločno pravico. Resolucija dalje naglašala tudi zaščito podnajemnikov.

— Vlada pozabi — ljudstvo pa ne. Pišejo nam: Neštetokrat nam je finančni minister obljubil, da bodo izplačani odteglaji, ki smo jih morali trpeti pri zamenjavanju starih bankovcev. Do danes pa je ostalo vedno le pri obljubi. Druga taka obljuba je bila glede vlog pri bivši poštini hranilnici na Dunaju. ozir. v Budapešti. Tudi ta zadeva se še ni premaknila za las. Silnih, neizpolnjenih obljub bi lahko našli še več. Može pri vladni so pač pozabljivi, toda ljudstvo si vse to dobro zapomni, izgubila vero ter se drži apatično, ako ne celo sovražno proti državi, ker pač ne zna ločiti vlad od države.

— Celjski Nemci zadnje čase priredijo prireditve razne svoje prireditve v »Unionu«. Dne 1. februarja bodo imeli zopet svoj letošnji »Jagaball«. Njihove prireditve se vrše vedno nemoteno in neovirano. Sploh se zadnje čase gibljejo zopet nekam samozavestno. V svojem nemškem glasu pa vkljub popolni prostosti, ki jo uživajo, vedno in vedno tožijo o raznih namišljenih krivicah, ki se jim baje gode pri nas. Dvomimo, če se uživajo koroški Slovenci tako prostost.

— Na naslov celjske okoliške občine. Prejeli smo: Cesta pod gradom za Savino je v takem stanju, da se pasanti pogrezo, do kolen v blato. Nastavljen je baje cestar, katerega pa se zelo redkokdaj vidi. Okoliška občina naj bi cestarju naročila, da bi občinske poti držal v redu. V bližini izliva Voglavne v Savino je voda izpod edla že skoro pol ceste in bati se je, da jo izpodije čisto do skal, če se pravočasno ne izvršijo popravila. Morda bo potem cene, še, kakor bi bilo sedaj.

— Pisarno v poslopi Javne skladiščne in prevozne družbe za Savino, I. nadstropje, soba 46. — V istem poslopi so vsak torek od 8. do 12. ure dopoldne vrše uradni dnevi trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

— Celjsko mestno gledališče. V torek 9. t. m. so v gledališču v Celju gostovali igralci mariborskega Narodnega gledališča. Pod vodstvom režiserja g. Bratine so vprizarili Remčovo dramo iz narodnega življenja »Užitkarje«. Igra je dosegla popoln uspeh, igralci so želi priznanje. Gledališče je bilo razprodano.

— Na veselic, katero je priredil dne 6. jan. t. l. Pipčarski klub na Jesenicah v prid občinskih revežev, se je čisti dobiček 1200 K daroval občinskim revežem. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so bili v klubu in vsem obiskovalcem za obilno udeležbo in mirno se vršeno veselico. — Odbor.

— Stanovanska oblast v Celju se je sporazumno sestavila takole: Predsednik Drago Žabkar, podžupan, namestnik uradni predstojnik mestnega magistrata nadkomisar J. Subic, za člana od hišnih posestnikov Karel Gregorič, ravnatelj Posojilnice Drago Kralj, Zdravko Krajnc in dr. Ernest Kalan; od najemnikov prof. Slavko Reich, pekovski pomočnik Štefan Lah, čevljarški mojster Rudolf Zontič in policijski agent Fran Jela.

— Mestni gozd na Jožefovem hribu nad Celjem bodo posekali, ker se je pojavil zopet lubadar.

— Novi zakon i pravilnik o stanovima. Pod tem naslovom je izdala zagrebška Ciril - Metodova knjižarna za razumevanje naših stanovskih razmer primerno knjigo, ki jo je priredil dr. L. Šik. Prvi del obsega določbe novega stanovskega zakona, drugi del pa pravilnik za izvrševanje istega. Avtor knjige se je v svoji razlagi novega stanovskega zakona omejil v glavnem na razmere v Hrvatski in Slavoniji, ki pa bodo v bistvu veljavne tudi za naše kraje in zato bo njegovo delo gotovo koristno vsem, ki se zanimajo za to pereče vprašanje. Knjiga je prirejena tako, da posamični splošnim določbam zakona, ki jih pristoje ljudstvo večkrat ne razume, sledi podrobna stvarna razlaga tako, da je njej lahko najti odgovor na vsako vprašanje, ki se tiče stanovskih razmer. Posebna prednost knjige je popularna razlaga pravilnika za izvrševanje stanovskega zakona, ki so ga približile brez potrebnega komentarja »Službene Novine«.

— Orožniško postajo v Gaberju v celjski okolici namerajo baje opustiti. Ta namera z ozirom na številno industrijo in mnoge gostilne v tem kraju ni na mestu. Prebivalstvo poziva politično oblast, da pravočasno prepreči odpravo postaje.

— Umrla je v mesecu decembru v mestu Celju 9. v invalidskem domu 2, v javni bolnici 17 oseb, skupaj 23 oseb.

— Iz Rogaske Slatine nam pišejo: Ker vemo, da marsikoga zanima, ali se je obnesla misel na zimsko sezono, odkritosrčno povemo, da je bil do božiča, ko ljudje tudi drugače ne gredo radi z doma poset bolj sporadičen. Takoj po praznikih pa je Slatina nenadno oživela, da je bilo treba odpreti še staroslavno kopel »Styrlja«. Specialiteta so novoporočenci, ki si za svoje med tedne res ne morejo želeli priložnega gnezda. Odbori tukajšnjih narodnih društev so z dvojno gorečnostjo na delu, da bi dvakrat ljubim zimskim gostom preskrbeli več zabave. Tudi misel, da se po novem letu tvori na Slatini gospodinska šola, se je posrečila; prijavilo se je toliko delket in mladih žen še čez število, da jih je žal bilo treba mnogo odkloniti.

— Stanovansko vprašanje v Mariboru. Pišejo nam: Za Maribor je povisek najemnine začasn v toliko rešen, da so se drž. nameščenci, upokojenci, invalidi in železničarji solidarno uprli vsakemu povzvišanju, dokler tudi oni ne dobe svibanja svojih dohodkov. Zelo primerno je bilo tudi, da v svoti resoluciji zahtevalo, da vlada prisili banke in druge podjetnike, da začno graditi takol stanovanja za svoje uslužbence in da se vsa ta podjetja prisilijo, da takol izročijo svoje poslovne prostore, ki so svoj čas služili kot stanovanja, zopet prvotnemu, t. j. stanovanskemu namenu. Ko so hišni gospodarji, ki so že ponekod grozili z deložiranjem, videli solidarni nastop in ko so silili o še hujšem odporu v Zagrebu in drugih mestih, so postali skromnejši. Društvo hišnih posestnikov samo podpira zahteve, da se uradništvu zvišajo plače, vsaj pa dovolj stanarina in da se vlada pobrži za zgradbo stanovanj za svoje uslužbence. Uspeh bi bil temveč, ako bi se bili tem slojem pridružili obenem tudi organizirani privatni nameščenci.

— Radi lepoticanja. V kavarni »Drava« pod velikim državnim mostom v Mariboru je služila 19 letna Marija Viher iz Lajtersberga. Da bi jo fantje raje imeli, se je rada lepoticila. Lepoticenje pa seveda stane denar in tega gđ. Viher ni imela v zadostni meri. Zato si je »izposojevala« od svojih tovarišic žensko obleko in spodnje perilo, ter je nosila te tuje obleke in perilo brez dovoljenja pravih lastnic. To vrsto izposojenja jo je privedlo pred okrožno sodišče, kjer je priznala, da si je obleko itd. sicer brez dovoljenja izposojevala, toda brez namena si tudi prilastiti to blago. Hotela je biti sama lepa. To so ji gospodje sodniki tudi verjeli in ji naložili samo tri tedne pokora. Mica se je radi te pokore bridko in skesano zlokala.

— Književno umetniški konkurz Umetniškega oddelka končan. Umetniški oddelke ministarstva prosvete razglasa, da je književno umetniški konkurz končan in rezultat konkurza objavljen. Vsi avtorji, ki so se udeležili konkurza, se opozarjajo, da pridejo osebno po svoja dela v Umetniško Odelenje ali da poblaste koga v Beogradu, da to stori, ker Odelenje ne more vsakemu posebej vročiti rokopisa.

— Osmi svetovni poštini kongres. Kakor poročajo inozemski listi, se bo vršil osmi svetovni umetniški kongrest l. 1924 v Stokholmu. Pri tej priliki se bo proslavila 50 letnica, odkar je bilo ustanovljeno Svetovno poštino društvo.

— Vzgojevalni teden v Ameriki. Začetkom decembra so priredili v Ameriki takozvani »vzgojevalni tedni«, v katerem se je propagirala važnost vzgoje pod vplivom ameriških idej in idealov. V spisih in predavanjih se je naglašalo vprašanje vzgoje kot najvažnejša zadeva v ameriškem življenju. Glavna naloga demokracije je, da se široke mase temelito poučijo o prosvetnih potrebah, kajti drugače se ne more pričakovati pravega in splošnega napredka. V Ameriki prirejajo že dalje časa »tedne« s posebnim namenom, da se javnost opozarja na to ali ono svojo nujno potrebo. Tako so imeli lani »music week«, safety week in »education week«. K vzgoji spada tudi vprašanje nepismenosti. Ljudsko štetje in nabori tekem svetovne vojne so pokazali, da je v Združenih državah razmeroma zelo veliko nepismenih oseb. L. 1910. jih je bilo nad 5 1/2 miliona od takrat dalje do 1920. je število padlo povprečno na leto za 58.000. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo v Združenih državah 60 milijonov ljudi, starih nad 20 let, od katerih je bilo nad 4 milijone nepismenih, torej 7%. V nekaterih državah je število analfabetov od l. 1910. do 1920. celo povečalo. Sedaj se trudijo, da odpravijo nepismenost kolikor mogoče hitro.

— Koliko plača naša država najemnine za uradne prostore. Po poročilih iz Beograda je država leta 1918. plačala 5 milijonov dinarjev kot najemnine za prostore, v katerih je namestila svoje urade, ta najemnine je leta 1922. poskočila na 50 milijonov dinarjev.

— Uničenje psov je odredilo celjsko okrajno glavarstvo v okolici Celje. Vzrok za to odredbo je, da se je ugotovilo tamkaj en pozitiven slučaj pasje stekline.

— Izgubil se je uhan pred hišo Mestni trg št 15. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi Mestni trg št. 15/III.

— Dolenjska vina so letos boljše kakor se je ob trgatvi pričakovalo. Da se gostilničarji in vinotrci o tem prepričajo, je v hotelu Zenar v Krškem na razpolago iz različnih vinskih goric nad 40 vzorcev. Resni kupci lahko tam vino pokušijo in kupijo, oziroma dobijo naslov kje in po kateri ceni se vino dobi. V ponedeljek 15. t. m. ob 11. je v hotelu skupna poskušnja. Na ta način bo ustrezno prodajalcem in odjemalcem.

— Kaljenje nočnega mira. Pišejo nam: Neki posestnik ob Starti poti ima na dvorišču svoje hiše priklenjenega psa, ki tuli skoro vso noč. Vsak človek ve, da potrebujejo ponoči ljudi, ki so na poslu ves dan, zlasti pa bolniki v bližnjem Leončiču in ženski bolnici miru in spanja. Zato prosimo dotičnega posestnika, naj to vprašanje in odstrani tulečega psa.

— Požar. Prejšnji četrtek popoldne je zgorela hiša in te se držeči hlev in poleg stoječ kozolec po domače Slautmana v Delnicah, občina Poljane nad Škofjo Loko. Zgorelo je podstrešje, krma in kar se je tu nahajalo, notranjišino hiše so rešili, kakor tudi živino. Nesrečnejši je mali posestnik, kajžar, ki je tem hujše prizadet, ker mu je v tem času zgorela vsa krma. Kako je požar nastal, še ni pojasnjeno; goreti je pričelo za hišo.

— Velika roparska tolpa v Zagrebu prijeta. Zagrebška policija je pri neki raciji početkom decembra zasačila nekake Ernesta Štika pri vlovu v Petrovi ulici. Polagoma pa je prišla na sled še celemu ducatu štikovih prijateljev. Cela banda je bila dobro organizirana in je izvršila tekem enega leta nad 40 vlovov in en roparski napad. Torej popolnoma slična družbi, ki je bila pred tremi meseci zasačena v Ljubljani. Kolovodji vlovilcev sta bila Josip Kurešič in Josip Kraševac.

— Kandidatinja smrti. »Umreti hočem na kraju, kjer bom pred smrtjo imela le razgled«, tako si je mislila služkinja Ančka V. ter odšla na teraso pod hotelom »Bellevue« Vzhidnila je zadnikrat in — počilo je. Ančka pa se je menda zmotila, kajti krogla je šla samo »mimo«. Še enkratni obupni pokuš, pa se je ponesrečil, ker jo je zagrabil neki stražnik za roko in ji preprečil samomor. Prepeljali so jo v bolnico z ozirom na njeno duševno razburjenost.

— Nežude. Golmarer Ožbolt, delavec v predilnici v Trzinu je spustil paro iz kotla. Pri tem je bil tako nepreviden, da se je opekli obe nogi do kolena. Prepeljali so ga v bolnico. — Žagar Anton, sin delavke v Zagorju ob Savi se je igral z dinamitno patrono. Pri eksploziji mu je odrgalo prste na desni roki.

— Povožen orožnik. V noči od ponedeljka na torek se je celjski orožnik kaplar Anton Velikonja vračal ob železniškem tiru iz Teharijev proti Celju. V bližini vasi Čret pa je Velikonjo povozil prihajajoči vlak. Našli so ga proti jutru mrtvega na progi. Odrgalo mu je obe nogi ter prerazelo tudi gornji del telesa. Ne ve se, ali je Velikonjo povozil vlak po nesreči, ali je šel v smrt prostovoljno. Pred nesrečo je bil še v neki gostilni v veseli družbi. Komisijska je odredila, da so ponesrečenca spravili v mrtvašnico.

— Karijera elegantnega pleskarja. Ljubljanski policiji je padel v roke zopet eksperimentalni visokoletečega pustolovca. To je brezposelni pleskar Franc Hlebs. Slednji je prvi izrodek poveljnega življenja, delomrzen postopač, goljuf, velik prijatelj nežnega spola in kavaler od pet do glave. Marsikatero deklo je vjel na lim... Hlebs je začel s svojimi avanturami kmalu po prevratu. Baval se je z neke vrste prekupanjem zlatnine, obleke in perila, torej nekako ribotapstvo.

Glavni njegov posel pa je bil izvajanje in izkoriščanje ljudi vseh stanov od natarke in policaja do trgovca. Dne 26. oktobra 1921 je izvalil od natarke v gostilni pri »Olupus« uro in verzično vredni 6000 K, kar je potem zastavil. Nekaj dni kasneje je obiskal trgovca B. in si »izposodil« 400 K. Pri trgovcu P. si je naročil 14 m pliša, rekel je, da se bo oženil, račun naj se mu kar pošlje. In tako je uganjal lumparije dan za dnem in dobro se mu je godilo. Vsi na ta način izvaljeni predmeti so potovali v zastavljalnico... Avgusta meseca lanskega leta se je odpravil na idilično potovanje s soprogo na Bled. Tukaj je našel več dobrih prijateljev in živel več dni v naravnost bakalnem raskoju. Popolnoma »suh« je bil pripeljal v Ljubljano, kjer se je ločil od žene in si poskal razne družice. V času od avgusta 1920 do nekake večer je izvršil še približno 35 trikov goljufije itd. Včeraj 10. januarja je izvršil svoj čim zadnji. Odsel je iz odprtega stanovanja čevljarja Vurkeljca na Stranski poti, dva prstana vredna 1000 K in jih takoj zastavil za 160 K. Zvečer je bil aretiran.

— Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko« so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20.

— Svengalijev zadnji večer. Danes v četrtek nastopi telepat Svengali v Narodnem domu zadnjič pred odhodom v tužno. Spored izbran. Pričetek ob 20. Predprodaja vstopnic od 14 ure dalje v veži Narodnega doma. Dobiček je namenjen v dobrodelne svrhe. Da ne bo navala pri večerni blaginji se prosí, da si posetniki kupijo vstopnice že v popoldanski predprodaji.

— Sokolstvo. — »Sokol« v Šiški vabi svoje članstvo na sestanek za sestavo kandidatne liste v nedeljo 14. t. m. ob 10. uri dopoldan v Čitalnici. — Zdravo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici ponovi v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. popoldne I. Spicarijevo igro »Miklova Zala«.

— Turistika in sport. — V Zagrebu se je usmrtil šrom naše kraljevine znani sportist Ivan Granec, član »Gradanskega« v Zagrebu. Igral je v moštvo levo spojko. Granec je užival v inozemstvu velik ugled, zlasti na Dunaju in v Pragi. Ljubljancem je še gotovo v spominu s prve tekme »Gradanskega« proti Iliriji. Z njim je izgubil jugoslovanski sport enega svojih najboljših delavcev. Blag mu spomin!

— Španija, 6. jan. F. C. Barcelona: F. C. Nürnberg 2:1. V returni igri je bil F. C. Nürnberg tepen s 4:2.

— Beograd, Concordia (Zagreb): Jugoslavija (Beograd) 2:0. Concordia: Vardar (Beograd) 2:1.

— Težak poraz prvaka Nemčije. Hamburger Sport Verein je bil potolčen 7. januarja od Spielvereinigung Fürth z 10:0! (3:0) Spv. Fürth se smatra sedaj za najmočnejši klub Nemčije.

— Društvene vesti. — J. A. D. »Triglav« v Ljubljani poziva vse člane, da se polnoštevilo udeležijo informativnega sestanka, ki se vrši v nedeljo, dne 14. januarja t. l. ob 7. zvečer v gostilni pri Mraku na Rinski cesti. Na sestanku poročata o triglavskem zboru delegata starešinske zveze gg. dr. Marm in dr. Irgolič. Odbor.

— Prihodnja plesna vaja ljubljanskih akademikov se vrši v soboto, 13. t. m. v dvorani »Naprednega dij. doma«, Tomanova ulica 3. (bivša arena Narodnega doma), ob 20. zvečer. Tajnik.

— Ples dunajskih eksport. akademikov se bo vršil, kakor že poročano, pod okriljem ge. Knez. ge. Krofta in častnega dunajskega komiteja v soboto 13. t. m. v Narodnem domu. Oficielni sprejem do pol 9. Ples se otvori točno ob pol 9. uri. Vstop dovoljen le proti vabilu. — Na ples dunajskih eksportnih akademikov, ki se vrši dne 13. t. m. vabimo vse akademike. Vstop le proti akademski izkaznici. Vstopnina 5 Din.

— Na plesni venček pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani se enkrat opozarjamo vse svoje člane in prijatelje. Toaleta koncertna. Buffet in lastni režiji Vstopnina za nečlane 15 Din. Moderni ples. Ako bi se pomotoma kakemu našemu članu ali prijatelju vabilo ne poslalo, ga tem potom povabljamo. Predprodaja vstopnic od srede dne 10. t. m. dalje v pisarni pevskega zbora (soba št. 6 od 5. d. 7. ure zvečer).

— III. Slovanski večer. Jug. napredno akad. društvo »Jadrani«, priredi v torek dne 16. jan. t. l. III. Slovanski večer z akademijo in plesom, v »Naprednem dijaškem domu«, (bivša arena Nar. doma). Tomanova ulica št. 3. nasproti Kr. I. drž. gimnazije. Začetek točno ob 20. in ob pol 21. kakor javljajo vabila. Akademiki izpolnjujejo poleg drugih zanimivih točk, pester pevski in koncertni spored s sodelovanjem priljubljenih opernih umetnikov. Z novimi pevskimi točkami nastopi izpolnjuječ značaj Slovanskega večera, tudi ruski akademski pevski zbor. Podrobnejši spored akademiji še objavi. Čisti dobiček je namenjen društveni knjižnici. Vstop le proti vabilu. — Odbor zabavnega odseka j. n. a. d. »Jadrani«.

— Poslovilni večer telepata Svengalija. Danes, v četrtek zvečer, nastopi telepat Svengali pred svojim odhodom v tužno, poslednjič v Ljubljani. Začetek eksperimentalnega večera bo točno ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Čisti prihod je namenjen S. K. Primorju v Ljubljani, ki ga je pridobilo kot gosta za to prireditev. Z ozirom na poslovilni značaj večera bo razpored kaj izbran in se radi tega občinstvo opozarja, da si še tokom dneva omisli vstopnice, ki se bodo prodajale od 2. ure dalje v veži Narodnega doma.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Demarša male antante v Budimpešti.

— Beograd, 11. januarja. (Izv.) Razvoj političnih dogodkov na Madžarskem, posebno nastop madžarskih fašistov, sila našo vladu, da ukrene vse potrebno proti nevarnosti, ki preti od strani Madžarske naše državi. Madžarska agresivnost daje državam male antante povod, da bodo morale storiti skupen korak v Budimpešti. Ministrski svet je že razpravljal o položaju na Madžarskem. Vlada je trdno uverjena, da more nastop Madžarske proti nasledstvenim državam edino le njej sami škoditi. Vlada je v načelu za skupen nastop v Budimpešti. Države male antante imajo pravico zahtevati od madžarske vlade, da stori enkrat za vselej konec rovarstvu raznih iredentističnih društev.

Vpad madžarskih čet v Rumunsko.

— Praga, 10. jan. (Č.T.K.) Iz Bukarešte je prispelo uradno poročilo o vpadu madžarskih čet v rumunsko ozemlje. Poročilo veli: »Ponoči sta dva madžarska vojaška oddelka iz Arada prekorčila mejo ter vpadla v rumunsko ozemlje. Madžarski vojniki so preiskali več vasi. Rumunska patrulja je končno prisiljena en vojaški oddetek, da se je umaknil. Prišlo je tudi do streljanja. Na meji je opaziti koncentracijo madžarskih čet. Rumunska vlada je storila vse potrebne odredbe za varnost meje. Rumunska vlada namerava po poročilu »Adeverula« storiti v Budimpešti skupno z državami male antante odločne korake.

Anglija pred važnimi sklepi.

— London, 11. januarja (Izv.) Londonski dopisnik pariškega »Tempsa« javlja: Jutri bo ena najvažnejših kabinetskih sej od pričetka vojne dalje. Bonar Law bo stavil tri vprašanja:

1. Ali naj Anglija protestira proti francoski akciji?
 2. Ali naj ostanejo angleške čete še nadalje v zasedenem Porenju in
 3. Ali naj bo Anglija še nadalje za stopana po svojih delegatih v reparacijski komisiji, v vrhovnem svetu in drugih zavezniških korporacijah?
- Za slučaj, da dobi Bonar Law negativen odgovor, je smatrati za gotovo dejstvo, da se izvrši definitivni prelom med Anglijo in Francijo.

Angleži pripravljeni.

GRŠKI NAPADI V TRAKIJI.

— Pariz, 10. jan. (Izv.) Iz Malte poročajo listi: Angleži, ki se vračajo iz okolice Canaka in iz Beograda, poročajo, da so Turki pripravljeni na boj in samo čakajo trenutka, da zberejo svoje najboljša četa na fronto proti Angležem v Canaku. Ven-

dar pa so Turki slabo oboroženi in tudi vodstvo ni dobro. Večina turških čet, več tisoč, se nahaja sedaj v Carigradu. Angleške sile na kopnem in na morju so pripravljene za vsak slučaj.

»Temps« poroča: Po zadnjih vesteh iz Carigrada namerava grška vlada poslati danes svojo armado v vzhodno Trakijo. Ti napadi napram Turkom, ki imajo v Trakiji samo malo orožnikov, merijo jasno na morske ožine. Francoska vlada se je takoj obrnila v Rim in London ter poslala svojeju poslaniku v Atene naročilo, naj poskrbi, da se ne opusti ničesar v svrhu, da se prepreči grški napadi. Grški poslanik v Carigradu je nato izjavil, da po njegovi informaciji grška vlada nima namena spuščati se v avanture.

Idrijski rudnik v privatnih rokah?

— Rim, 10. januarja. (Izv.) Rimska agencija za javni tisk poroča, da namerava italijanska vlada izročiti večji del rudnikov, ki se nahajajo sedaj v njeni upravi, privatnim rokam. Tozadevno so že uspešno uvedena pogajanja za odstop nekega važnega rudnika na italijanski meji privatnemu izkoriščanju. Italijanska vlada bo dobivala za oddajo v najem tega rudnika na leto 1.800.000 lir. Ta rudnik ne more biti drugi nego rudnik v Idriji, ki ga je avstrijska vlada vodila v svoji režiji in ga je potem sprejela italijanska vlada. Čulo pa se je že opetovano, da ga hoče slednja izročiti privatnemu kapitalu. Delavstvo se je temu vedno trdno upiralo in tako stori gotovo tudi sedaj, ako bi se hotel uresničiti namen italijanske vlade. Omenjeno poročilo pa pravi dalje, da bo ostal ves narodni pridelek živega srebra 55 odstotkov svetovne produkcije v rokah vlade, katera hoče cene živemu srebru zelo zvišati in z izvozom doseči velik dobiček. Ali se napovedan oddaja tiče Idrije, se izve v kratkem definitivno.

Borzna poročila.

— Zagreb 11. januara (Izv.) Zaključek Devize: Curih 18.75, 19, Pariz 6.75, 6.825, London 452, 457.50, Berlin 0.95, 0.975, Dunaj 0.14, 0.1425, Praga 287, 296, Trst 486, 490, Newyork 97, 98, Budimpešta 3.75, 3.80, Valute: dolar 96, 96.75, lira 4.80, 4.84, češka krona —, 278, napoleon 320, —, švicarski frank 18, 18.50, francoski frank 6.70, 6.80.

— Curih, 11. jan. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 5.35, Berlin 0.05¹/₂, Praga 15.15, Budimpešta 0.20, Dunaj 0.0075, Milan 26.45, London 24.64, Pariz 36.60, Newyork 5.2825, Bukarešta 2.85, Sofija 3.50.

— Trst, 10. jan. Beograd 21.45, Berlin 0.21, Praga 57.50, Pariz 139, —, London 94, —, Newyork 20.25, Curih 384, —.

— Praga, 10. jan. Beograd 37.25, Milan 170, —, Pariz, 234, —, London 161.75, Newyork 34.75, Curih 657, —.

Zbirajte znamke

za „Jugoslovensko Matico“!

Ku-Klux-Klan.

Zadnje tedne se tisk v Združenih državah pogosto bavi z veliko tajno družbo, imenovano Ku Klux Klan. Listi poročajo, da društvo silno deluje in da je imelo znaten pomen pri poslednjih volitvah. Pripisujo mu razna nasilja: protivnikom so člani pretili, jih pretepali, valjali v žgani smolji in perju, jim z razbeljenim železom vžigali znamenja ter jih ubijali. Gosposka je ka-li čestokrat pokazala slabost ali celo sokrivdno pri kaznivih dejanjih »klansmenov«, ki včas s z dovoljenjem redarstva javno nastopajo po ulicah.

Zgodovina tega društva? L. 1865 se je po secesijski vojni oživilo društvo Ku Klux Klan v Tennesseeju, da bi se borilo proti črncem. Razširilo se je celo v južne države, toda radi številnih nasilstev je bilo razpuščeno l. 1871.

Današnje družbo K. K. K. je 4 dec. 1915 oživil v Atlanti (Georgia) bivši metodistijski pastor Williams J. Simons, bivši profesor povestnice, katerega večasih iz vladnostni imenujejo polkovnika, ker je služil v ameriški vojski proti Španiji. Pravila tega društva so videti nedolžna: versko-občanska zveza za povzdigo navednosti. Dve točki sta zlasti zanimivi. Klan hoče braniti »načela čistega amerikanstva« in »ohraniti vrhovno oblast belega plemena«. Nastopi in izjave klansmenov pojasnjujejo ti določbi. Klan je narodnostna in protestantska združba stoočstojnih Američanov, kamor ne more ne zamorec ne žoltec. Ne rimski katolik, ne izraelit ali udomačenec. Udov šteje nad pol milijona.

Notranji ustroj? Veliki moister organizacije oziroma reda se zove Imperial Wizard ali cesarski čarovnik. Pomagajo mu Imperial Kleagle (glavni ureditelj), škrtelci, vzneseni ciklopi, običajni »kligi«, kligrapi (tajniki), kloardi (predavatelji) in kinji (kaplani). Vitezi, ka-ti tako se imenujejo klanski pristaji, se zbirajo v klavernih, ker čitajo kloran (sv. pismo), goje klonverzacijo, prepeva o klode ali hvalnice in končavaio z obredom, ki mu pravijo klexologija. Ob shodih so oblečeni v bele halje, imajo bele oglatnice na glavah in eden njih drži kvišku velik križ, čigar tri gornje veje so izdobljene in napolnjene s špiritom, da se lahko prižge — prismojena terminologija in opravila, ki glasno nasprotujejo s plemenitimi društvenimi pravili.

Kligi se novačijo iz trgovskih krogov. Novinec plača 10 dolarjev pristopnine, od katerih pridrži nabiralec ali kleagle štiri, ostanek pošlje vsakemu kligu; ta vtakne v žep en dolar, pet pa jih izroči »cesarski zakladnici«, ki sicer dela dobiček pri prodaji svojih odznakov.

Večina ameriških novih je sovražna klanu. Vendar pa se ta fašizem razvija. Nedavno se je ustanovilo v Philadelphiji. V Novem Yorku in v Chikagu več krajevnih klanov z mnogobrojnim članstvom. Posamezni klansmeni v društveni noši se nemoteno spuščajo v manifestacije po cerkvah, in nekateri pastori na prižnici poveljujejo Ku Klux Klan.

Poizvedbe.

— Izgubila se je zlata zapestna ženska ura. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v upravništvu.

— Pri veselicah in koncertih v Unioinu so bili ob 31. decembra l. l. dalje najdeni sledeči predmeti: 1 moški klobuk, 1 ženska očala, 1 ženske bele volnene rokavice, 1 doza s cigaretami in 1 mahlen ključek. Predmeti se dobe v garderobi Uniona, oziroma pri l. Frasu, Kongresni trg 2/III.

Razne stvari.

• Hardingovo novoletno voščilo. Prvo-sednik Harding je o božiču večil vsem ameriškim otrokom vesele božične praznike po brezžičnem telefonu. Ker imajo v vsaki ameriški učilnici ta aparat za pouk v fiziki, so slišali vsi ameriški šolarji — po številu 12 milijonov mladih ameriških državljanov — hkratu voščilo državnega glavarja. Veliko veselje med šolsko mladino in pa petje ameriške himne je bil odgovor prvoledniku na njegovo voščilo. Harding si je pri tem lahko mislil, da mu 12 milijonov bodočih državljanov kliče svoj: »Hurrah! Amerika for ever!« (Amerika na veke!) — To je prav po ameriško.

• Glasbeni profesor in zidar. Nekateri nemški listi prinašajo zanimivo in resnično zgodbo, ki je značilna za tamošnje razmere: K nekemu profesorju glasbe je prišel neki zidar in ga prosil, da bi poučeval njegovo hčerko dve do tri uri na teden klavir. Profesor je bil zadovoljen in izjavil, da ga veseli, da je tudi v teh krogih zanimanje za višje smote. Pripravljen je v to podpirati in zato določiti za eno uro poučevanja klavirja toliko, kolikor ima oče na uro. »Tu se pa že vse neha« je ogorčeno vzkliknil zidar. Taka nesramna zahteva za eno uro klavirja. In zmerjajoč na vse vse pretege je zapustil razočaranega profesorja.

• Velike poverebe madžarskih uradnikov na slovaških železnicah. Kakor poročajo iz Bratislave, je bilo na raznih postajah na Slovaškem odsluženih 170 uradnikov in uradnic, samih Madžarov. Dognalo se je, da so ti orpadovci oškodovali železniški erar za velike denarne vsote. Poverili so na sleparski način denar v državnih blagajnah in to zlasti v času letoviške seziije, ko je bil na slovaških železnicah zelo živahen promet. Tu gre za znatne denarje, ki so izginili, kakor je razvidno iz revizije, v žepu madžarskih uradnikov, za kar so bili nemudoma suspendirani. Madžarski uradniki so s temi svojimi sleparskimi manipulacijami vnovič dokazali, da so nezanesljivi in da porabijo vsako priliko, da oškodujejo in cplenijo češko državo. — Isto žalostno izkušnjo ima z madžarskim uradništvom naša država v Vojvodini. V Bački in Banatu je več naših uradnikov, zlasti pri železnici in pošti, ki pripovedujejo, da so madžarski uradniki sama nesreča za Jugoslavijo.

• Falfizicirani dolarji. Budimpeštanska policija je pred kratkim prišla veliko družbo falfizifikatorjev, ki so vprav mojstersko ponarejali dolarje s pomočjo najmodernejših strojev. Falfizificirali so bankovce po 5, 10 in 20 dolarjev. Ti falfizifikatorji so spravili v promet veliko število ponarejenih dolarjev pa ne samo na Madžarskem, marveč tudi v Jugoslaviji in v Subotici so se te dni konstatirali budimpeštanski falfizifikat dolarjev.

STROV ZA SVETOVNO VOJNO.

— Pariz, 10. januarja (Izv.) »Chicago Tribune« javlja iz Carigrada, da je angorska narodna skupščina sklenila storiti vse, da se stavijo bivši turški ministri na odgovor radi vstopa Turške v svetovno vojno. Tedanji ministri bodo pozvani pred sodišče.

KONEC ORIENTSKE KONFERENCE.

— Dunaj, 10. jan. (Izv.) Tukajšnji turški krogi so prepričani, da bo orient-ska konferenca brez pozitivnih rezultatov v najkrajšem času končana. Turška je sklenila zasedi Mosol. Odhod turške delegacije iz Lausanne je pričakovati v najkrajšem času.

Ženski vestnik.

Občudovanja so vredne naše sestre v Julijski Krajini, ki se gibljejo in delujejo v svojih ženskih društvih, katera so ustanovile po preobratu. Doslej imajo: »Žensko udruženje« v Opatiji, »Splošno žensko društvo« v Gorici in »Žensko dobrodelno udruženje« v Trstu. Poslednje je začelo izdajati »Ženski svet«, čegar urednica je gospodična Pavla Hočevarjeva.

Prva številka, ki je izšla za Božič je prav zanimiva. V uvodniku »Naša poljana« razvija uredništvo svoj program. Ne bodo hodiče naše sestre za sufražetkami z odurnimi nastopi, tudi ne bodo protirane tekmovalke na moških poljih, ki so za ženo neprikladna kakor tudi nočejo biti boriteljice za nekatere hipermoderne reforme življenjskih oblik. Dobrotornost, skrb za sirote, nadzorstvo nad nemarnimi starši, boj za pravno povzdigo novega rodu, borba proti lahkomiselnemu zapostavljanju duševnega in telesnega zdravja, pomoč bolni deci, skrb za prosveto ženstva: vse to bi naše sestre rade dosegle, kakor so že dosegle Čehinje. »Da je danes češkoslovaški narod med prvimi v Evropi, ni mala zasluga njegovih žen, ki so z dolgotrajnim smotrenim delom vzgajale novi rod in gladile pot našim socialnim idejam, ki so danes tako visoko dvignile kulturno in gospodarsko stopnjo te države, piše po vsej pravici uredništvo »Ženskega sveta«. Ako bo »Ženski svet« tako nadaljeval, kakor je začel, doseže gotovo svoj smoter. Prinašal bode poleg leposlovja, članke o zdravju, poročila o ženskem društvenem gibanju doma in drugod, nadalje članke o gospodinjstvu, nasvete za dom kakor tudi za ročna dela in oblike.

List se bo prodal v Jugoslaviji baie po 4 dinarje številka. Pozivljam naše žensstvo, da si list naroča, čita in po možnosti prispeva z dopisi in tudi vprašanji, na katera bodo druge čitateljice odgovarjale. M. B.

Darila.

Uprava našega lista je prejela za:

»Dečji dom«: V počaščenje spomina svojega svaka g. Antona Petrovičča daruje rodbina notar Demšarjeva 100 dinarjev;

»Ciril«: Metodovo družbo: Nelmenovana daruje 25 dinarjev;

»Društvo Domovina«: V počaščenje spomina svaka g. Antona Petrovičča daruje rodbina notar Demšarjeva 100 dinarjev;

»Slepce«: Gospod Pavel Pollak daruje 100 D mesto venca na krsto umrle ge. Mi-mi Kregar. — Srčna hvala!

Glavni urednik:

RASO PUSTOSLEMŠEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Prodaja se

dobro ohranjeno MOŠKO KOLO. Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 337

Mebilirano sobo

išče starejša dama, katera je podnevi odsotna.

Naslov pove uprava »Slov. Na-rod«. 350

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša dobra soproga in mati, gospa

Antonija Maček

po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere danes ob 10. dopoldne mirno preminula.

Pogreb se bo vršil, dne 13. t. m. ob 2. popoldne iz hiše žalosti, Krojaška ulica št. 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Blag ji spomin!

V LJUBLJANI, dne 11. januarja 1923.

Žalnočel ostali.

Zahvala.

Za mnogobrojne srčne dokaze iskrenega sožalja ob smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Antona Costa

izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo gospodu primarju javne bolnišnice dr. Gregorcu za njegovo požrtnost in h. bolniški postelji, gg. uradnikom agrarne direkcije, vsem njegovim prijateljem in končno vsem, ki so pokojnika spremili tako množestveno na njegovi zadnji poti.

Žalnočel ostali.

Prodajam švicarske smuč

(skij) malo rabljene »Patent Wr. D. G. B. Stahlkne«. Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 347

Zakonski par brez otrok IŠČE ENO ALI DVE meblovani sobi

z električno razsvetljavo. — Ponudbe na pošto ležeče N. Z. Ljubljana I. 348

Takoj se odda

PAZNA IN MEBLOVANA SOBA v novi hiši z električno razsvetljavo s separatnim vhodom; meblovana s hrano. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 342

SOLIDEN GOSPOD IŠČE

meblovano sobo.

Ponudbe pod »PLAČA DOBRO« na Aloma Company, Ljubljana. Kongresni trg 3. 343

Carinski deklarant,

v svoji stroki popolnoma vešč, išče službe.

Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »DEKLARANT/334«. 344

Na hrano in stanovanje

SE SPREJME DIJAK. Istotam DVA GOSPODA SAMO NA HRANO. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 340

SAMOSTOJNA

korespondentinja,

vešča tudi knjigovodstva in drugih pisarniških del, IŠČE MESTA. Ponudbe pod »Samostojna/339« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Gospodinja išče

SAMOSTOJEN GOSPOD K PETIM OSEBAM. Ponudbe pod »Izurnjena/357« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Sprejme se

DOBRO MOČ za v pisarno (žensko ali moško), nekaj MEHA-NIKOV, in KLJUČAVNICAR-JEV. — »TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 359

Zahvala.

Vsem skupaj in vsakemu posebej, ki so spremili k zadnjemu počitku našo nepozabno ljubljeno pokojnico, gospo

Marijo Merhar

posesnico in trgovko v Dolenji vasi št. 28

in nas tešili v teh težkih dneh, bodi izrečena naša najpri-srčnejša zahvala.

Dolenja vas pri Ribnici, 8. januarja 1923.

Zalnočel ostali.

Čevljarski prirezovalac

(Zuschneider) ISČE MESTA, tu ali na deželi. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 353

Prazno sobo

s 1. februarjem ISČE gospodična. Ponudbe pod »Februar/335« na upravo »Slovenskega Naroda«. 353

Boljši gospod rabi dvakrat na teden

opremljeno sobo

za nekaj ur popoldne. — Ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »Popoldne/336«

Stanovanje

(soba na trale s posebnim vodom) ISČE gospodična za takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »J./332«.

Izurjena blagajničarka

z dobrimi spričevali ISČE mesta v večjo restavracijo. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 345

Na prodaj

j: dva vagona graščinskega vina letnika 1922 po nizki ceni. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »VINO/344«.

Zamenja se stanovanje

v Mariboru z Ljubljano, obstoječe iz treh sob in kuhinje; električna luč in plin za porabo kuhe, z ravno takim stanovanjem. Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 341

Išče se služkinja

srednje starosti, ki zna dobro kuhati, je snažna in varčna, k boljši rodbini, obstoječi iz dveh oseb, v Osijek na Hrvaškem. Plača 1000 K mesečno. Iz prijaznosti da natančnejša obvestila ga. Brunet, Ljubljana, grad Tivoli. 331

89c fepod
ma nove in stare harmonike na
slovdno in po najnižji ceni.
CIL 156. — Popravila izravna
cilist F. VODIŠEK, Ljubljana
truda igra, izdeluje edino le spe
na katere se lahko brez vsakega
harmonike

Gospa, katera ima energični in fini nastop, inteligentna, ZELI MESTA kjerkoli, za prihodnjo sezono, v kakih toplicah za

NADZORNICO

(Beschliesserin); sprejme tudi gospodinjstvo v fini hiši ali pri dobro situiranem gospodu. Vstop po dogovoru. — Prosi se od 10. I. do 15. I. 1923 poročilo. — Poštno ležaje pod »Vestna 68«, Ljubljana, glavna pošta.

Nudim po najnižji ceni: banaško moko, otrobe, krmično moko, dalje seno, slamo in druge deželne pridelke. — Zaloga najboljšega »Dalmatinskega cemen-ta« v vsaki manjši in vagon-ski oddaji. 355 LJUDEVIT SIRC, KRANJ.

Podpisani vlijudno naznanjam, da sem se s svojo pisarno preselil iz dosedanjih prostorov v Slomškovi ul. na Rimsko c. 13/I. **BRICELJ IVAN** mestni stavbenik.

Večje dobro vpeljeno tovarniško podjetje s skladiščem v sredini mesta išče **družabnika** s kapitalom 250.000 Din. Ponudbe pod »Podjetnost 361« na upravo Slov. Naroda.

Mesta blagajničarke

v neki trgovini išče gospodična. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 313

Proda se takoj

srednjevelika HIŠA z vrtom v Rožni dolini pri Ljubljani, po ugodni ceni. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 294

Knjigovodja-bilančnik

z večletno prakso, vešč slovenske in nemške korespondence in vseh pisarniških del, ISČE SLUŽBE. Ponudbe pod »Knjigovodja/306« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Pekarijo išče v najem

samostojen, zanesljiv pek, v mestu ali na deželi, najraje pri samostojni ženski ali vdovi. Možitev pri obojestranskem zadovoljstvu ni izključena. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »PEKARIJA/278«.

Zahvala.

Vozno osobje cestne električne železnice v Ljubljani se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem, ki so mu darovali za novo leto.

Vozno osobje.

Službo za gospodinjstvo

na deželi dobi Slovenka, bodisi dekle ali vdova brez otrok v starosti 35 do 43 let, ter mora biti dobrega in poštenega značaja. — Sem sam brez otrok. — Ponudbe pod »Na deželo/227« na upravo »Slov. Naroda«.

Ribolov.

Graščina Boštanj bo lasni ribolov reke Save, desno obrežje od vasi Vrhnice, okraj Radeče do Jungfernsprunga pri Krškem potom javne dražbe v zakup oddala. Dražba se vrši v nedeljo, dne 21. jan. 1923 ob 2. popoldan v pisarni graščine Boštanj pri Sevnici. 223

Na prodaj

vinograd z lepo vilo, gospodarskim poslopjem, sadovnjakom in gozdom blizu ceste. — Raste 10 polovnjakov vina in meri vse posestvo tri orale. Podlehnik v Halozah. — Oglasite se pri tvrdki ANTON MAHORIČ, PTUJ. 351

Do 50.000 kron nagrade

dam onemu, ki mi preskrbi ali zamenja svoje stanovanje proti mojemu, obstoječemu iz 2 sob, predsobe, kuhinje, podstrešja in kleti. Voda in električna razsvetljava v stanovanju. Nahaja se v skoraj novi hiši, v sredini mesta. Reflektiram na primerno stanovanje, v stari ali novi hiši, z najmanj 3 sobami in vsemi pritliklinami, tudi v sredini mesta. — Dopisi na upravo »Slov. Naroda« pod »DOBRA NA GRADA/352«.

Kupim rabljeni jarmenik

za vodno žago v dobrem stanju. Stojan BOSANIČ, Bihać, Bosna.

Proda se

dobro ohranjen BILJARD (Karambol). — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 258

Proda se

približno 2000 kg PESE za prašiče. ANTON BOC, Šelenburgova ul. 6.

Išče se lokal

v mestu ali bližnji okolici za MEHANIČNO DELAVNICO. Pismene ponudbe pod »MEHANIČNA/265« na upravo »Slov. Naroda«.

Sprejme se

pridna in poštna SOBARICA, ki govori tudi nemško, proti dobri plači. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 272

Luksusne čevlje,

SALONSKE, PLESNE IN PROMENADNE, vam najfineje po vaši meri izdela JANKO KOS, čevljar, Rožna dolina 178 pri Ljubljani. 142

Sprejme se

v stalno službo in proti dobri plači SAMOSTOJNA PRIKROJEVALKA za perilo. — Pismene ponudbe pod »Eksistenca/213« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Išče se knjigovodkinja,

dobro izvešana in resna, za gostilniško obrt. Hrana in stanovanje v hiši. — Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Dobro izvešana/259« na upravo »Slov. Naroda«.

Kot družabnik k trgovini

s soudeležbo, pristopim takoj z 200.000 K in več; vzamen tudi v najem trgovino v prometnem kraju. — Ponudbe pod »1923/235« na upravo »Slov. Naroda«.

Išče se stenotipistinja,

zmožna popolnoma slovenskega in nemškega jezika ter slovenske in nemške stenografije. — Natančne ponudbe pod »Takojšen nastop/274« na upravo »Slov. Naroda«.

Zamenja se stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, z enakim, v smeri kavarna »Evropa«-Spodnja Šiška. — Ogleda se lahko vsaki dan od 11. do 12. ure popoldne na Sv. Petra nasipu 37. I. nadstropje. 243

Knjigovodkinja

z večletno prakso, vešč vseh pisarniških del, slovenskega, nemškega, italijanskega jezika in strojstva, išče službo. Ponudbe pod »Knjigovodkinja/68« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Strojnika in gaterista

išče parna žaga za takojšnji nastop. Ponudbe pod »A. Z. 164—279« na upravo Slovensk. Naroda. 279

Naznanilo.

V soboto, dne 13. januarja ob 10. predpoldne se bo prodalo potom javne ustmene licitacije plus oferenti na jahalnici Nušakove kasarne v Trnovem 9 komadov državnih žrebet žc ostavljenih od matere od 6 do 12 mesecev starosti. Pogoji se bodo proglasili na licu mesta. Licitanti plačajo izven licitirane svote 2 1/2 % nabavne takse. Predsednik komisije konj. major Masok s. r.

Družba „Ilirija“ Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telef. 202
Prodej bukovih drv
na d. belo in drobno, žaganje drv, dostava na dom. 10144

Izurjena šivilja

gre na dom za novo in staro po pravilo. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 251

Seno, slama, oves

dobije se najbolje sa skladišta M. DIMIĆ, Zagreb, Jurišičeva ulica 24. — Telef. 19—16. 262

Proda se lep voz

(KOČIJA), POLPOKRIT. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 257

Jekleno pločevino

4—7 mm debelo in nad 80 mm široko KUPI A. TOMŠIČ, Verd, Vrhnika.

Kemik,

dobra in samostojna moč, ISČE PRIVATNO SLUŽBO ali postranski zaslužek. — Ponudbe pod »KEMIK/307« na upravo »Slov. Naroda«.

Proda se

KMETSKO POSESTVO (njive, travnik, gozdi in sadni vrt), 20 minut od postaje Stična na Dolenjskem. — Pričve se pri J. Mihaljevič, Gorenja vas pri Stični (Dol.). 295

Službe strojnika

išče izkušen strojni ključavničar; ima prakso pri parnih strojih in kotlih ter vsake vrste električnih motorjev. — Star je 30 let in oženjen. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 289

V najem išče

ali pa tudi KUPI TRGOVINO in če mogoče tudi GOSTILNO v prometnem kraju. — Najrajši tam, kjer bi se izplačala lesna trgovina. Ponudbe je poslati pod »Takojšen prevzem/254« na upravo »Slov. Naroda«.

Blago za prevleko divanov in dravnega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in juto za tapetnike, sedlarje i. t. d. priložna trdka

A. & E. Skaberné Ljubljana, Mestni trg 10

Vila na prodaj.

Ima pet sob, klet, verando, balkon, postransko poslopje, sadni vrt in vrt za zelenjavo. — Krasna lega. — Od ptujske gimnazije samo pet minut oddaljena. Stanovanje na razpolago. VICAVA PRI PTUJU ST. 10. 11247

PERILO

za dame, gospode in otroke po znižanih cenah pri A. Šinković nasl. K. Soss LJUBLJANA, Mestni trg 10.

Delovodja

za izdelovanje testenin za novoustanovljeno tovarno testenin v Dalmaciji se išče.

Reflektira se samo na prvovrstno in povsem samostojno moč. Ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja, zahtevo plače in čas možnosti nastopa naj se naslovijo na »Poštni pretinac 104, glavna pošta Zagreb«. 333

Prostovoljna javna dražba

ki se vrši dne 13. januarja ob 9. dopoldne v Hrenovi ulici št. 4, dvorišče. Proda se razna trgovska oprava, stelaže, vage, kopita, raznovrstni čevlji, ročno delo itd.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

se sprejme pri večjem industrijskem podjetju v Ljubljani. Pogoji: Popolno znanje dvostavnega knjigovodstva in slovenskega ter nemškega jezika, večletna praksa. Prednost imajo izurjeni stenografi ali stenografinje. Začetnice so izključene. — Istotam se sprejme perfektna strojepisica, ki je zmožna slovenske in nemške stenografije ter popolnoma obvlada slovenski in nemški jezik. Prednost imajo tiste, ki so sposobne srbohrvaškega in italijanskega jezika. — Poizve se pri ravnatelstvu drž. dvorazr. trgovske šole, Kongresni trg 2, vsak delavnik od 9. do 10. dopoldne.

Proda se takoj

enonadstropna hiša z dobro vpeljano trgovino in gostilno. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 211

Radi opustitve delnega obrata in nadomestitve z novimi stroji se prodaja:

Kotel (Batteriekesse) na 6 atmosfer, 80 m² kurjavne površine, fabrikat tvrdke Th. Schulz & Göbel, Dunaj, iz leta 1892.
Kotel (Feu röhrekesse) na 6 atmosfer, 60² kurjavne površine, isti fabrikat iz leta 1881. Kotla sta oba v obratu in najboljšem stanju, prodaja se pa le eden od obh.
Parni stroj tvrdke Th. Schulz & Göbel, Dunaj, Patent Goltman, za pregreto paro z ventilnim krmilom, 80 HP, brez kondenzatorja in 105 HP s kondenzatorjem. Stroj je v obratu in tudi najbolj ohranjen.
Polnejarmenik tvrdke Langenfelder, Budapešt, s pristatino 0-650 m in skupno višino 350 m. Jarmenik je dobro ohranjen in ni v obratu. Za natančnejša pojasnila bi govorite se obratiti na poštni predal 74, Celje.

Oglas.

Prema rešenju Gospodina Ministra Pravde od 1. januara 1923 god. — S Br. 35, Odsek za sekvestre izložiče na dan 5. februara ove godine prodaji putem ofertalne licitacije kupnu pokretnu i nepokretnu imovinu fabrike šećera u Beogradu na Čukarici.

Prodaja obuhvata celokupnu fabriku šećera na Čukarici sa celokupnim njenim pripadnostima, zgradbama i postrojenjima, zemljištima i pokretnošću — onako i onoliko koliko se i kako se sada nalazi na licu mesta.

Imovina se sastoji prema popisu iz 1919 god.

1. iz zemljišta u veličini 17,5 hekt.;
2. gradjevina, zgrada i kanala za plavljenje repe;
3. mašinskih postrojenja;
4. ručnog magacina;
5. raznog materijala;
6. željezničke pruge normalnog koloseka od glavne pruge do fabrike.

Oferi pismeni primače se u Odseku za sekvestre Ministarstva Pravde Knjeginje Ljubice ul. br. 14. III. sprat, označenog dana za vreme kancelarijskog rada do 17. časova, koja će izvršiti otvaranje podnetih oferata u prisustvu oferanata ili njihovih zastupnika.

Oferi imaju biti zapečaćeni i snabdeveni propisanim taksonom markom, i na zavoju, pored adrese, da stavi: »Oferat za fabriku šećera u Beogradu na Čukarici«.

Početna je cena za licitaciju 20.000.000 dinara. Svaki ponudjač dužan je položiti pre ili na dan licitacije kauciju od 10 % od početne cene u gotovom novcu ali državnim ili državom garantovanim hartijama od vrednosti, a komisiji za izvršenje prodaje pri predaji oferata podneti originalnu priznanicu o položenoj kauciji.

Kaucija se polaže kod V. sekcije Odseka za sekvestar Ministarstva Pravde — Odeljenju za rukovanje neprijateljskom imovinom.

Po odobrenoj prodaji kupac odmah polaže polovinu kupovne cene, a drugu polovinu u roku od godinu dana.

Isplatu druge polovine izlicitirane cene kupac je dužan osigurati, pored položene kaucije još i garantnim pismom jedne od prvoklasnih banaka domaćih, zato je svaki ponudjač dužan da u ofertu označi, u kojim rokovima misli drugu polovinu kupovne cene isplatiti i na koji način do isplate, misli tu sumu da obezbedi.

Nadmetači ne mogu biti lica izuzeta po čl. 40. Uredbe o imovini neprijateljskih podanika, zato je svaki ponudjač prilikom predaje oferata dužan podneti dokaze o podobnosti da može licitirati.

Prodaja važi kad je odobri Gospodin Ministar Pravde. Detaljniji uslovi, mogu se videti svakog radnog dana za vreme kancelarijsko u Odseku za sekvestre Knjeginje Ljubice ul. br. 14. (III. sprat), a popis imovine kao i sama imovina koja se prodaje na licu mesta.

Iz kancelarije Ministarstva pravde — Odseka za Sekvestre S Br. 35, 1. januara 1922. Beograd.

SLOVENSKA BANKA

centrala v Ljubljani v lastni palači Stritarjeva ulica 9.

Podružnice:

Maribor, Ljutomer, Dolnja Lendava, Novi Sad. — Ekspozitura Vrhnika.

Delniška glavnica K 30.000.000.—

Obrestuje

najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Rezervni fond nad K 6.000.000.—

Izvršuje

vse bančne posle pod najkulantnejšimi pogoji.